

FANOVAR

То ҷаҳон буд аз сари одам фароз,
Кас набуд аз роҳи дониш бениёз

Фановар

Наشريяи Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

21 феввали соли 2020

№ 2-3
(117-118)

Табрикти ректори донишгоҳ Амонзода Илҳом Темур ба муносибати Рӯзи Артиши миллӣ

Ҳозирини гиромӣ-донишҷӯён
ва меҳмонони арҷманд!

Баъди чанд рӯз дар саросари кишвари азизамон - Тоҷикистони соҳибистиқлол 27-умин солгарди таъсисёбии Артиши миллӣ бо шукуҳи шаҳомати хосса таҷлил мегардад. Ба ин муносибат ҳамаи Шуморо самимона табрику муборакбод гуфта, барояшон тансиҳатӣ, саодати рӯзгор ва дар қору фаъолияти илмию омӯзгорӣ ва донишандӯзиантон барору комёбиҳо орзу мекунам.

Артиши миллӣ, ки 23-юми феввали соли 1993 дар шароити барои ҷумҳурӣ хеле мушкул ва ҳассос таъсис ёфт, дар муддати нисбатан кӯтоҳи таърихӣ ҷузъу томҳои он ба нерӯи қудратманди низоми, муҳофизати сулҳу субот ва фазои орому осудаи кишвар табдил ёфта, ба Ватан ва халқи худ содиқона хизмат карда истодаанд.

Лозим ба ёдоварист, ки нақши артиши ҷавони кишвар, хусусан, дар давраи душвору фоҷеабори ҷанги шаҳрвандӣ дар яқоягӣ бо мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва дигар сохторҳои низоми мамлакат ҷиҳати ҳифзи истиқлолияти давлатӣ, ҷимояи марзу буми Ватан, безарар гардонидани гурӯҳҳои террористиву экстремистӣ ва хомӯш кардани ошӯбҳои хиёнаткорона бар зидди

давлат ва ҷомеа нақши муассир гузошт.

Тавре Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз суханронияшон таъкид намуданд "Қувваҳои Мусаллаҳи мо яке аз дастовардҳои муҳимтарини даврони истиқлолияти давлатӣ буда, вазифаҳои муқаддасу пуршарафи дар назди онҳо гузошташударо вобаста ба ҳифзи амнияти оромии давлат ва ҷомеа, пойдеории арқони давлатдорӣ ва таъмини зиндагии ошоштаи мардуми шарифи кишвар сарбаландона иҷро карда истодаанд".

Ҳамкасбон ва донишҷӯёни азиз! Тарбияи ҳисси ватандӯстӣ, муҳаббат ва садоқат ба Ватан, дониш ва дарк кардани сиёсати давлатӣ, зиракии сиёсӣ, иҷро қатъии талаботи Конституция, қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва хизмат кардан ба Ватан шарафи бузург ва дар айни замон вазифаи муқаддаси ҳар як ҷавони бо нангу номус мебошад. Ҳар як ҷавон бояд хуб дарк намояд, ки ватандӯстӣ ин арзи садоқат ба Ватан-Модар ва халқу давлати соҳибистиқлоли худ буда, дар пошдони арзишҳои миллӣ ва аз тамоми манфиатҳо боло гузоштани манфиатҳои давлату халқ зоҳир ме-

гардад.

Боиси ифтихору сарбаландист, ки Шумо омӯзгорони арҷманд ҳамчун таълиму тарбиядиҳанда дар бобати амалӣ гардонидани ин гуфтаҳо, бахусус баланд бардоштани ҳисси ватандӯстии ҷавонон, худшиносиву худогоҳӣ, ифтихор аз давлату давлатдорӣ миллӣ ва арз гузоштан ба арзишҳои миллию умумибашарӣ саҳми сазовор гузошта истодаед. Бовар дорам, ки минбаъд низ ин тарзи таълиму тарбияро бо мақсади аз даст надодани ҳушёриву зиракии сиёсӣ ҷавонон давом хоҳед дод.

Бори дигар ҳамаи Шумо, устодону донишҷӯёни азизро ба ифтихори ҷашни 27-умин солгарди таъсисёбии Артиши миллӣ кишвар табрик намуда, ба ҳар кадоми Шумо тансиҳативу хушбахтӣ, барори корҳои илмию тадқиқотӣ, хониши рӯху аъло ва интизоми намунавӣ орзумандам.

Бигзор осмони Тоҷикистони биҳиштоса ҳамеша софу беғубор бошад, ва мардуми шарифи он таҳти роҳбарии оқилонаю хирадмандонаи Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар фазои сулҳу субот ва оромию осудагӣ дар тамоми соҳаҳо ба натиҷаҳои баланд соҳиб гардад.

1 марти соли 2020 интихоботи вакилони маҷлиси намояндагони маҷлиси олии ҷумҳурии Тоҷикистон

- ОЁ МАН ҲУҚУҚИ ИНТИХОБ КАРДАН ДОРАМ?

- Бале, агар Шумо шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон бошед ва то рӯзи интихобот синнатон ба 18 расида бошад, ҳуқуқи интихоб кардан доред.

- ТО РЎЗИ ИНТИХОБОТ ЧӢ БОЯД КАРД?

- Маҳалли истиқомати Шумо ба участкаи дахлдори интихобот вобаста карда шудааст. Ба участкаи интихоботи маҳалли зист ҳозир шуда, бо рӯйхати интихобкунандагони участкаи интихобот шинос шавед. Дар рӯйхати интихобкунандагони участкаи интихобот насабу номи худро ёбед ва дуруст будани онҳоро санҷед. Агар насабу номатон дар рӯйхат набошад, ҳуҷҷатҳоеро, ки шахсият ва ҷои истиқомататонро муайян мекунад, пешниҳод намоед ва талаб кунед, ки шуморо ба рӯйхати интихобкунандагон дохил намоянд.

- КАЙ ВА ДАР КУЧО МАН БОЯД ОВОЗ ДИҲАМ?

- 1 марти соли 2020 аз соати 6-и субҳ то 20-и беғоҳ Шумо ҳуқуқ доред дар участкаи интихоботи маҳалли зист (масалан, дар бинои мактаби маҳалла) овоз диҳед. Комиссияи участкавии интихобот на дертар аз 10 рӯз то интихобот ба Шумо дар бораи ҷой ва вақти овоздиҳӣ хабар медиҳад.

- ДАР РЎЗИ ОВОЗДИҲӢ МАН КАДОМ ҲУҶҶАТРО БОЯД БО ХУД ДОШТА БОШАМ?

- Дар рӯзи овоздиҳӣ бюллетени овоздиҳӣ ба шумо бо пешниҳоди ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсият (шиносномаи шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон корти идентификационӣ), шиносномаи дипломатӣ, хизматӣ ва ё умумишаҳрвандии хоричӣ шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсияти хизматчиҳои ҳарбӣ, шаҳодатномаи ронандагӣ, шаҳодатномаи хизматӣ, шаҳодатномаи иштирокчиҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ ва собиқақадори меҳнат (шахсонӣ ба онҳо баробаркардашуда), шаҳодатномаи маъҷубӣ, билети донишҷӯ, ҳарбӣ) дода мешавад. Бе ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсият бюллетен дода намешавад.

РОҲИ ДУРУСТИ ОВОЗДИҲӢ:

- ба назди аъзои комиссияи участкавии интихобот рафта, ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсиятро пешниҳод намоед;

- дар муқобили насабу номи худ дар рӯйхати интихобкунандагон имзо гузоред;

- узви комиссияи участкавии интихобот ба шумо ду бюллетени интихоботӣ медиҳад;

- ба кабинаи овоздиҳӣ пинҳонӣ дароед ва бовар ҳосил кунед, ки Шумо дар он ҷо танҳоед;

- бо мазмуни бюллетенҳои интихобот шинос шавед;

- дар бюллетенҳои интихобот дар квадрати холи, дар муқобили насаб, ном ва номи падари номзад ба вакилии Маҷлиси намояндагон ва ҳизби сиёсӣ, ки мехоҳед ба тарафдориаш овоз диҳед, аломати чамъ "+" гузоред;

- агар Шумо бар зидди ҳамаи номзадҳо ба вакилии Маҷлиси намояндагон ва ё ҳизбҳои сиёсӣ овоз доданӣ бошед, дар бюллетенҳои интихобот, дар квадрати холии сатри "муқобили ҳамаи номзадҳо" ва "муқобили рӯйхати ҳамаи ҳизбҳои сиёсӣ" аломати чамъ "+" гузоред;

- бюллетенҳои пуркардашударо ба қуттии интихоботӣ партоед.

- ОЁ ПАДАРУ МОДАР, ЗАН Ё ШАВҲАРИ МАН Ё ЯГОН КАСИ ДИГАР МЕТАВОНАД БА ҶОИ МАН ОВОЗ ДИҲАНД?

- Ҳаргиз не! Падару модар, зан ё шавҳари шумо, фарзандон ва ягон каси дигар наметавонад ба ҷои шумо овоз диҳад.

Ҳар як интихобкунанда бояд ҳадаш овоз диҳад!

Комиссияи марказии интихобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ - 42

ҶАШНИ ҲОМИЁНИ ВАТАН

Дар толори маҷлисигоҳи донишгоҳ бахшида ба 27-умин солгарди таъсисёбии Қувваҳои Мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон маҷлиси тантанавӣ баргузор гардид, ки дар он омӯзгорону кормандон ва донишҷӯёни донишгоҳ иштирок доштанд.

Чамъомад аз ду қисм - расмӣ

ва фарҳангӣ иборат буд. Муовини аввал - муовини ректор оид ба таълим ва идораи сифати таҳсилот Тошматов Маҳмуд Неъматович чамъомадро ҳусни оғоз бахшида, аҳли

Артиши миллӣ самимона шодбош гуфт ва табрикти ректори донишгоҳ Амонзода Илҳом Темурро ба ҳозирин қироат кард. Ӯ аз ҷумла қайд намуд, ки Артиши миллӣ зодаи давуро

ни соҳибистиқлолии кишвар буда, 23 - юми феввали соли 1993 дар давраи барои ҷумҳурӣ хеле ҳассос ва мушкул таъсис ёфт ва дар ҳифзи марзу бум, таъмини сулҳу субот, таҳкими истиқлолият ва яқпорчагии кишвари азизамон нақши муҳим бозид, сарбозону афсарони да-

леру шуҷоаш вазифаҳои ба уҳдаашон гузошташударо сарбаландона ба ҷо оварда истодаанд.

Дар қисмати фарҳангии чамъомад баҳри болидахотирӣ аҳли толор хонандагони Литсейи инноватсионии "Душанбе" ва ансамбли "Зуҳал"-и донишгоҳ барномаи рангини консертиро манзур гардониданд, ки писанди ҳамагон гардид.

Х. Туроншоев,
мудири шуъбаи
тарғиботию фарҳангӣ

ПАЁМИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ - ДАСТУР ВА РОҶНАМОИ ФАЪОЛИЯТИ МО!

13-уми феввали соли 2020 дар доираи Нақшаи чорабиниҳои сохтори қорҳои тарбиявии Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар якҷоягӣ бо Кумитаи қор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба шарҳу тавзеҳи Паёми Пешвои муаззами миллат, ки дар асл дастур ва роҳнамои ҳар яки мо баҳри зиндагии шоиста мебошад, вохӯрӣ доир гардид. Дар вохӯрӣ намояндаи Кумитаи қор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Маҳмудзода Н., мудири шуъбаи қор бо ҷавонони Донишқадаи сайёҳӣ, соҳибқорӣ ва хизмат Раҳимзода С., мудири шуъбаи қор бо ҷавонони Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон Шеров.М.Н., ва донишҷӯёни донишгоҳ иштирок намуданд.

Воҳуриро муовини ректор оид ба тарбия Зарина Юсупова ҳусни оғоз бахшида, меҳмононро хайрамақдам гуфта, сипас Паёми Пешвои миллатро шарҳу тавзеҳ дода, онро Паёми раҳнамунсоз маънидод кард. Ҳамзамон, меҳмонон ва масъулини вохӯрӣ бо маърузаҳои пурмазмун баромад карда, доир ба паҳлуҳои гуногуни Паёми Пешвои муаззами миллат суҳанронӣ намуданд.

Дар фарҷоми вохӯрӣ донишҷӯён ба саволҳои хеш ҷавобҳои мушаххас гирифтанд.

Ш. Алимардонов, роҳбари Шӯрои донишҷӯён

ДАР ПАРТАВИ ПАЁМ

"Дар марҳилаи кунуни пешрафти Тоҷикистон ба соҳаҳои илму маориф афзалияти аввалиндараҷа дода мешавад, зеро онҳо дар таҳкими пояҳои давлати демократӣ, ҳуқуқбунёду дунявӣ нақши калидӣ мебозанд".

Эмомалӣ Раҳмон

Дар Паёми навбатии Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олӣ дар баробари таҳлил ва баррасии рушди иқтисодию иҷтимоии мамлакат, ҳадафҳои стратегии давлату Ҳукумат дар самти рушди саноат ва дигар масъалаҳои муҳими сиёсӣ давлатӣ ба ду масъалаи барои миллат аз ҳар ҷиҳат муҳим ва асосӣ, масъалаи китобу китобхонӣ ва поку бегазанд нигоҳ доштани забони давлатӣ тавҷуҳи хосса зоҳир намуда, аз ҷумла таъкид доштанд, ки: "Мо бояд забони шево ва шоиронаи тоҷикиро мисли модар ва Ватани худ дӯстдорем ва онро ҳамчун гавҳари бебаҳои ҳастаи мо ҳифз кунем". Оре, забони ноби тоҷикӣ моли халқ, мероси миллат ва сармояи маънавии давлати соҳибистиклоли Тоҷикистон аст. Забони мо муаррифгари халқу миллати қудратдорро тоҷик ва яке аз рунҳои асосии давлатдорӣ ба шумор меравад.

Хусусан дар масъалаи китобу китобдорӣ ва ҷалби тамоми қишри ҷомеа ба китобхонӣ Пешвои миллат дастуру супоришҳои махсус дода, таъкид доштанд, ки дар ҳама идораҳои муассисаҳои, донишгоҳу донишқадаҳо, муассисаҳои таълимоти миёнаи умумӣ, ҷамоатҳои деҳот, қорхонаҳо ва марказҳои фарҳангии истироҳатӣ китобхонаҳо қушода шаванд ва мавриди истифода қарор дода шаванд.

Китоб аз замони ҳеле қадим чун сарвати бебаҳои ҳар як қавму миллат, воситаи асосӣ ва муҳими таълиму тарбия, дӯсти беғараз ва раҳнамо ба сӯи маърифату дониш муаррифӣ гардидааст.

Китоб дар тарбияи маънавию ахлоқии одамон, хусусан ҷавонон ва умуман дар тақвими рушди маънавии ҷомеа нақши созгор ва созанда дорад. Ҳеҷ неруе тавонотар аз китоб нест. Китоб тарбиягар

аст, бе китоб бунёди ҷамъияти солим имкон надорад. Китоб мушкулкушои ҳама мушкулоти ҳастӣ буда, касро ба қуллаи мурод мерасонад. Китоб ғизои маънавий ва оромбахши рӯҳу равони инсон аст. Бехуда нагуфтаанд, ки: "Ганҷ мағир, китоб гир". Дар ҳақиқат китоб ганҷест бебаҳо. Таърихи гузаштаи миллат ва имрӯзу фардори ба мо маҳз китоб меомӯзад ва ба дастовардҳои ниёгон ошно месозад.

Пешвои миллат инчунин бо мақсади баланд бардоштани сатҳи сифати таълим дар муассисаҳои таълимоти миёнаи умумӣ ва донишгоҳу донишқадаҳо, ҷалби бештари ҷавонон ба таълими фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ солҳои 2020-2040-ро "Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф" эълон намуд. Ин пешниҳоди Пешвои муаззами миллатро коллективи омӯзгорону донишҷӯёни ДТТ бо хушнудӣ пазируфтанд.

Паёми навбатии Пешвои муаззами миллатро метавон Паёми фарҳангӣ номид. Чунки дар ин паёмошон Сарвари давлат на танҳо ҷавонон ва наврасон, балки қулли мардуми кишварро дастур доданд, ки ба китобу китобхонӣ рӯ оранд, баҳри баланд бардоштани маърифатнокии ҷомеа саҳмгузор бошанд.

Пешниҳодҳои Пешвои муаззами миллат дар соҳаи илм, маориф ва рушди тақвими омӯзиши фанҳои дақиқ ҳар яки моро ба он водор месозад, ки дар ин самт боз ҳам даҳчанд кӯшиш ба харҷ диҳем, барои донишҷӯён шароити аз ин ҳам беҳтар фароҳам оварем то онҳо аз илмҳои техникаи замони муосир бештар хубтар баҳраманд гардида, дар оянда мутахассисони болаёқат шаванд, ва ба нафъи ҷамъияти Ватани хеш бо дилу нияти пок хизмат намоянд.

Р. Масъуд

Бо боварии комил метавон гуфт, ки Паёми навбатии Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун шахси заковатманд, дурандеш ва тadbирҷӯ дар самтҳои асосии сиёсати дохилию хориҷии мамлакат, аз ҷониби мо ҷавонони саодатманд ва қулли ҷомеаи Тоҷикистон бо самимият, ифтихор аз ватандориву ватандӯстӣ ва соҳибистиклоли истикбол ги-

бо ифротгароиву тақлид ба маданияти бегона, пешниҳодҳои оқилона, дурбинона ва саривақтӣ мебошанд.

Тавҷуҳи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, бахусус Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ҷавонон ҳанӯз аз солҳои аввали соҳибистиклолии кишвар мавриди ҳимоят қарор гирифта буд.

Тавре Президенти кишвар зимни ироаи Паём изҳор доштанд: "Ҷавонони мо давомдиҳан-

Бо дастуру супоришҳои пайвастаи Пешвои муаззами миллат имрӯз ҷавонон дар соҳаҳои гуногун, аз ҷумла саноату соҳмон, маорифу тандурустӣ ва кишоварзӣ қору фаъолият намуда, дастовардҳои назаррасро соҳиб гардида истодаанд.

Имрӯз аз ҷониби Ҳукумати мамлакат, бахусус роҳбари варзишпарвари миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба оммагардонии варзиш ва табиғӣ тарзи ҳаёти солим диққати аввалиндара-

ҶАВОНОН - ТАТБИҚКУНАНДАГОНИ СИЁСАТИ ДАВЛАТУ ҲУКУМАТАНД

рифта шуд.

Бо мақсади баланд бардоштани сатҳи сифати зиндагии мардум, расидан ба ҳадафҳои гузаштаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳбарияти олиии мамлакат, Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, вобаста ба иқдомҳои пешбурди иқтисодиёту иҷтимоиёти кишвар, беҳтар кардани фазои сармоягузорӣ, беҳбудии вазъи бозори меҳнат, вусъати қорҳои ободониву созандагӣ, таълиму тарбияи насли наврас, тарғиби китобхонӣ, таъсиси китобхона дар назди тамоми идораҳои сохтор ва қорхонаҳои муассисаҳо, эълон гардидани «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ, аз ҳисоби фонди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон чоп кардану ба ҳар оилаи кишвар тухфа намудани китоби "Тоҷикон"-и Бобоҷон Ғафуров, гиромидошти забон, тақвияти худшиносиву ҳудодгоҳӣ дар ҷомеа, муҳайё кардани қойҳои нави қорӣ, фароҳам овардани фазои мусоиди соҳибқорӣ, баланд бардоштани мақоми зан дар ҷомеа ва мубориза

дагони қору фаъолияти насли қалонсол, нерӯи тавоно ва иқтидори воқеии пешрафти ҷомеа, хулоса, ояндаи давлат буда, фароҳам овардани шароити мусоид барои фаъолияти онҳо минбаъд низ ҳамчун яке аз масъалаҳои муҳимтарини сиёсати Ҳукумат боқӣ мемонад.

Насли ҷавони кишварро мо бо дарки масъулияти баланд, иродаи мустақкам, садоқату муҳаббати ватандорӣ, эътиқод ба арзишу муқаддасоти миллӣ ва ақлу заковати худ исбот намуд, ки роҳи интихобкардаи мо дар масири ватансозиву ватандорӣ дуруст мебошад."

Дар воқеъ давомдиҳандагони қору фаъолияти насли қалонсол, нерӯи тавоно ва иқтидори аслии пешрафти ҷомеаи имрӯза - мо ҷавонони хушқобили ин меҳан буда, бо пуштибонӣ аз сиёсати хирадмандонаи Пешвои миллат ва дар амал татбиқкунандагони ҳидоятҳои хирадмандонаи ин фарзанди фарзонаи миллат гардида, дар фароҳам овардани шароити мусоид барои насли ояндаи кишвар кӯшишу заҳмат хоҳем кард.

раҷа дода шуда, ҷиҳати тандурустии аҳли ҷомеа шароити боз ҳам беҳтар фароҳам оварда шудааст. Зимни ироаи Паём ба Маҷлиси Олӣ, Пешвои муаззами миллат қайд намуданд, ки дар кишвар 10 ҳазор иншооти варзишӣ фаъолият дошта, тайи солҳои 2011-2018 қариб 2200 иншооти соҳаи варзиш бунёд ва 1059 иншоот таъмиру таҷдид гардидааст. Дар соли 2019-ум 358 иншооти варзишӣ, аз ҷумла зиёда аз 200 иншоот дар пойтахти кишвар сохта ва ба истифода дода шудааст.

Мо ҷавононро месазад, ки ғамхориҳои пайвастаи Роҳбари хирадманду варзишпарвари кишварро ба хубӣ дарк намуда, аз иншоотҳои варзишӣ самаранок истифода бурда, солимии хешро нигоҳдорем ва бо ҳисси баланди ватандӯстӣ дар ҳифзи марзу буми Ватан-Модар саҳмгузор бошем.

Маҳмадалӣ Шеров, мудири шуъбаи қор бо ҷавонон ва варзиши Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон

ФОРУМИ ҶУМҲУРИЯВӢ РОҶ ВА УСУЛҲОИ МУОСИРИ ПЕШГИРӢ АЗ ТАҲДИДҲОИ ЗАМОНИ МУОСИР

14-уми феввали соли 2020 дар толори Китобхонаи миллии Тоҷикистон Форуми ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи "Роҳ ва

дохили, Вазорати мудофиаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷи-

ВМКБ, шаҳри Душанбе, намоёндагони макотиби олиии кишвар ва ташкилоту муассисаҳои иштирок намуданд.

Форуми ҷумҳуриявӣ аз 2 қисм ва 8 бахш иборат буд. Дар қисмати аввали форум, вобаста ба масоили доғи рӯз - таҳдидҳои замони муосир, бахусус терроризм ва экстремизм миёни ҷавонон, шахсон дар боло зикргардида андешаҳои хешро баён намуданд.

Дар қисмати дуюми Форум, ки аз бахшҳои иборат буд, дар мавзӯҳои ҳуқуқвайронкунӣ ва ҷиноят миёни ҷавонон: сабабҳои ва роҳҳои муосири мубориза аз гирифтори ба ВНМО, муҳоҷирати меҳнатӣ миёни ҷавонон, ҷанбаҳои мусбӣ ва манфӣ, нақши ҷомеаи шаҳрвандӣ дар мубориза бо таҳдидҳои замони муосир, истифодаи самаранокии ТИК - омили пешрафт ва суботи ҷомеа, оммавияти варзиш - роҳ ба сӯи муваффақиятҳои олимпӣ ва таъмини солимии ҷомеа, баландбардорӣ ва таҳкими ҳисси хештаншиносию ватандӯстӣ маърузаҳои шунида шуда, масъалаҳои ба миёнгузаштаи мавриди таҳлилу баррасии мутахассисони соҳа қарор гирифтанд.

Ш. Алимардонов

усулҳои муосири пешгири аз таҳдидҳои замони муосир, бахусус терроризм ва экстремизм миёни ҷавонон" баргузор гардид.

Дар форум раиси Кумитаи қор бо ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Абдулло Раҳмонзода, сардори Раёсати илм ва маърифати Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Адҳам Маъмурзода, намоёндагони Вазорати қорҳои

кистон, Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи қор бо занон ва оилаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомотҳои иҷроияи ҳокимияти давлатии шаҳру ноҳияҳо, сардорони раёсатҳои қор бо ҷавонони вилоятҳои Хатлон, Суғд,

ДОНИШГОҶИ ТЕХНОЛОГИИ ТОҶИКИСТОН МАҚОМИ ХУДРО ДАР ФАЗОИ ТАҲСИЛОТИ ҶУМҲУРӢ ВА БЕРУН АЗ ОН БАЛАНД МЕБАРДОРАД

Раёсати Донишгоҳи технологии Тоҷикистон барои амалӣ намудани ҳадафҳои стратегияи давлатӣ дар соҳаи маориф, расидан ба ҳадафи асосии донишгоҳ - таъмин намудани маълумоти босифат ва дастрас дар асоси рушди технологияҳои таълимӣ ва илмӣ ҷиҳати тайёр кардани мутахассисони баландсифат, рақобатпазир, эҷодкор ва таҳаммулпазир, ки барои тақвими додани нури зеҳнӣ ва иқтисодӣ, рушди технология ва таҷкули иқтисодӣ инноватсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳм мегузоранд, инчунин барои баланд бардоштани мақоми донишгоҳ дар фазои ҷаҳонии таҳсилот тамоми нури зеҳни ҳайати омӯзгорону профессорони донишгоҳро равона намуда истодааст.

Дар ин самт Донишгоҳи технологии Тоҷикистон моҳи март соли 2019 ҷаҳорум маротиба аз аттестатсияи навбатии Хадамоти назорат дар соҳаи маорифи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон бомуваффақият гузашта,

соҳиби Иҷозатнома оид ба пешбурди фаъолияти таълимӣ то соли 2024 дар соҳаи таҳсилоти олиӣ касбӣ, таҳсилоти олиӣ касбии баъд аз муассисаи олиӣ таълимӣ ва таҳсилоти иловагӣ гардид. Инчунин моҳи декабри соли 2019 аз аккредитатсияи давлатӣ бомуваффақият гузашта, мақому мартабаи донишгоҳро ҳифз намуд.

Раёсати ДТТ барои баланд бардоштани сатҳи сифати таълиму тарбия, ҷавобгӯ будани он ба стандартҳои байналмилалӣ таҳсилоти касбӣ тадбирҳои зиёд андешида онҳоро зина ба зина амалӣ намуда, мавқеи худро дар фазои таҳсилоти олиӣ кишвар ва берун аз он беҳтар намуда истодааст.

Яке аз чунин тадбирҳо ба имзо расонидани шартнома оид ба гузаронидани аккредитатсияи барномавӣ бо Агенсии мустақили рейтинг ва аккредитатсияи Ҷумҳурии Қазоқистон мебошад.

Барои аз аккредитатсияи байналмилалӣ гузаштан фаъолияти донишгоҳ бояд ба Стандартҳои Аврупо ва роҳнома оид ба таъмини сифати таҳсилоти олиӣ дар фазои Аврупо ҷавобгӯ бошад. Раёсати ДТТ бо назардошти муваффақияти бадаст овардаи хатмкунандагон ва саҳми онҳо дар рушди иқтисоди ҶТ, пояи моддӣ-техникӣ, нури зеҳнӣ ҳайати омӯзгорону профессорон ва зудҳаракатӣ (мобильность) донишҷӯёну омӯзгорон барномаҳои таълимӣ 1-49010202 - техноло-

гияи шир ва маҳсулоти ширӣ, 1-250103 (01) иқтисодӣ ва 1-250104 (10) - молия ва қарзро барои аз аккредитатсияи байналмилалӣ гузаштан пешниҳод намуд.

Бояд қайд кард, ки ҷараёни аз аккредитатсияи байналмилалӣ гузаштан аз марҳилаҳои дуру дароз иборат буда, бандҳои зиёдро дар бар мегирад, ки иҷрои онҳо ҳатмист.

Боиси хурсандист, ки донишгоҳ ҳама марҳилаҳоро бомуваффақият гузашта,

қарори Шӯрои аккредитатсионии АМРА-ро, ки охири моҳи феврал баргузор мегардад, интизор мебошад. Зикр кардан ҷои асосӣ аст, ки дар муддати 5 моҳ департаменти идораи ҷараёни таълим ва идораи сифати таҳсилот, деканон (Ҳақимов Г.Ҷ., Сатторов А.А., Имомназаров М.А.) мудирони кафедраҳои барномаҳои таълимӣ (Хушматов А.Т., Содиқов Р.Ҷ., Азимова М.Т.) ва омӯзгорон тамоми ҳуҷҷатҳои заруриро дар сатҳи баланди касбӣ барои аз аккредитатсияи байналмилалӣ гузаштан омода намуданд. Дар ин давра ду ҳисоботи худбаҳодиҳӣ дар ҳаҷми зиёда аз 400 саҳифа ва ду замима ба ин ҳисоботҳо дар ҳаҷми 300 саҳифа таҳия карда ба АМРА пешниҳод карда шуд. Бояд қайд намуд, ки бо роҳбарии раёсати донишгоҳ дар ин муддат зиёда аз 60 низомнома ва ҳуҷҷатҳои меъёри таълимию методӣ таҳия карда шуда, дар Шӯрои олимони донишгоҳ тасдиқ карда шуд. Дар ин давра низомнома ва ҳуҷҷатҳо ба монанди "Стратегияи рушди ДТТ то давраи соли 2030", "Сиёсати сифа-

Бояд қайд кард, ки комиссияи экспертии берунаи АМРА тайи се рӯз, яъне аз 10-ум то 12-уми феввали соли 2020 ҳисоботи худбаҳодиҳии кластери 1 ва кластери 2-ро ба тариқи шоҳидӣ омӯхт. Ҳисоботи худбаҳодиҳии донишгоҳ аз рӯи барномаҳои таълими пешниҳодгардида мувофиқи 10 стандарти байналмилалӣ таъминоти сифат таҳия карда шуд. Комиссияи экспертии берунаи АМРА тибқи барномаи ташрифи худ воҳӯрӣ ва суҳбатҳо бо ректори донишгоҳ, муовини ректор, сардорони идора ва мудирони шуъбаҳои сохторҳои донишгоҳ, бо деканон ва мудирони кафедраи барно-

маҳои таълими аз аккредитатсия гузаранда, кордиҳандагон ва хатмкунандагон донишгоҳ гузаронида мутобикат намудани фаъолияти таълимию илми донишгоҳро ба стандартҳои байналмилалӣ омӯхтанд. Инчунин онҳо ба ҷойҳои таҷрибаомӯзии донишҷӯёни донишгоҳ рафта онҳоро санҷиданд.

Дар умум аз фаъолияти донишгоҳ раиси комиссияи экспертии берунаи АМРА Ақбаева Г.С. иттилоъ дода, муваффақиятҳои назарраси ДТТ-ро дар сатҳи баланд бардоштани сифати таҳсилот, корҳои илмӣ-тадқиқотӣ омӯзгорону донишҷӯён, таъмини ҷараёни таълим бо маводҳои таълимию методӣ, пояи моддӣ-техникӣ ҷараёни таълим, зудҳаракатӣ донишҷӯёну омӯзгорон таъкид намуда, ба талаботи стандартҳои байналмилалӣ ҷавобгӯ будани онҳоро қайд намуд ва изҳори қаноатмандӣ карда, ба раёсат ва ҳайати омӯзгорону профессорон ва кормандони донишгоҳ комёбиҳои беназирро дар самтҳои

ти маълумот", "Низомномаҳои дохилии баҳодиҳии сифати маълумот дар ДТТ", "Низомномаи таҳияи барномаҳои таълимӣ", "Қоидаҳои риояи ростқавли академӣ" ва ғайра таҳия гардид, ки дар таърихи донишгоҳ аввалин мартаба мебошанд.

гуногуни фаъолияти донишгоҳ орзу намуд.

М.Н. Тошматов, муовини аввал-муовини ректор оид ба таълим ва идораи сифати таҳсилот, н.и.и., и.в. профессор

Гар зи ишқи Ватан ҳарф мезанӣ, сарбоз шав!

Хизмат ба Ватан ин ҳимояи марзу буми аҷодӣ, таъмини сулҳу субот ва амнияти ҷомеа барои зиндагии наслҳои оянда ба ҳисоб меравад. Бинобар ин, хизмати ҷавонон дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи кишвар мактаби ҳаёт, дарси ҷавонмардӣ шӯҷоат аст. Чунин мафҳумро бархе аз ҷавонони далеру ҷасур ва ватанпарасту ҳештаншинос дарк намуда, дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ софдилона хизмат мекунанд. Имрӯз бо ифтихор гуфта метавонем, ки Артиши миллии кишвар ба талаботи замон ҷавобгӯ буда, натавонанд дохили мамлакат, балки берун аз он низ нуфузу мавқеи хоса касб намунадааст.

Бояд гуфт, ки Ватан азизтарин ва ноёбтарин неъмат, сарвати бебаҳост, ки онро ба ҳеч чиз наметавон иваз кард. Ватан ифтихор, шаъну шараф, нангу номус ва обрӯю эътибори ҳар яки мост. Мо ҷавонон бояд Ватани азизи хешро дӯст дорем. Мухаббат ва садоқати бепоён ба меҳан, сарафрозӣ аз гузаштаи пурифтихор дошта бошем, арзишҳои миллии ва давлатдорҳои Истиқлолияти давлатиро ҳифз намоем, дар бунёди ҷомеаи шаҳравандӣ ва рушди давлати миллии саҳмгузор бошем. Тавре дар моддаи 43-юми Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон омадааст: "Ҳифзи Ватан, ҳимояи манфиатҳои давлат, таҳкими истиқлолият, амният ва иқтисоди муқаддаси шаҳраванд аст".

Аз ин рӯ, ҳимояи марзу буми кишвар қарзи ҷонию имонии ҳар як ватандор аст. Ба хизмати сарбозӣ рафтан, барои ҳифзи Ватан-Модар камар бастан, бояд орзуи мо ҷавонписарон бошад. Саъдии бузург беҳуда нагуфтааст:

Гар зи ишқи Ватан ҳарф мезанӣ, сарбоз шав!

Воқеан хизмат ба Ватан қарзи ҳар шаҳраванд буда, далериву ҷасурӣ ва ҷавонмардӣ ҳар нафари бо нангу номусро талаб мекунанд. Хизмат дар сафи Қувваҳои мусаллаҳ боиси ифтихору сарбандист.

Ҳамасола 23-юми феврал дар ҷумҳурии азизамон иди Артиши миллии ҷашн гирифта мешавад. Артиши миллии кишвар, ки 23-юми феввали соли 1993 дар шароити бениҳоят вазнин таъсис ёфта буд, имрӯз қодир аст, ки марзу буми мамлакатро ҳифз намояд.

Хуллас, ҳифзи Ватан на танҳо вазифаи ҳуқуқӣ, балки қарзи ахлоқӣ ва ватандӯстии ҳар як шаҳраванд аст. Бояд гуфт, ки яке аз муҳимтарин мактаби обӯтоб барои ҳар як ҷавонмард ин хизмат дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳи мамлакат аст. Чунки маҳз дар ҳамин мактаб ҷавонписарон шӯҷоату мардонагӣ омӯхта, муқаддасарин арзиши ҳаёт, дӯст доштан ва содиқона муҳофизат кардани хоки поки Ватани азизро аз худ мекунанд.

Саидзода Бехрӯз, донишҷӯи курси 3-юми ихтисоси 1-25011024

РӯЗИ ДАРҶОИ КУШОДАИ ҶСП БОНКИ "АРВАНД" ДАР ДТТ

Бо мақсади оморасозии мутахассисони ҷавобгӯи талаботҳои зудтағйирёбандаи бозори меҳнат Маркази рушди касбият ва инноватсияи До-

налмилалӣ, телекоммуникатсия ва таълимоти касбӣ ва технологияҳои иттилоотӣ коммуникатсионӣ ширкат варзиданд. Сараввал дар толори

нишгоҳи технологияи Тоҷикистон пайваста воҳӯриву ҷамъомадҳо ва семинару курсҳои бозомӯзии касбиро барои донишҷӯён ва хатмкунандагон ташкил ва доир менамояд.

Чорабиниҳои мазкур донишҳои назариявиро бо татбиқшавии он дар амал боз ҳам наздиктар намуда, имкон медиҳанд, ки донишҷӯён ва хатмкунандагон донишгоҳ дар вақти таҳсил бо талаботҳои корфармо аз наздик ошно гарданд ва пас аз хатм барои пайдо намудани ҷои кори мувофиқ заминаи хуб фароҳам оваранд.

Вобаста ба ин, рӯзи 20-уми феввали соли 2020 дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон Рӯзи дарҷои кушодаи ҶСП Бонки "АРВАНД" баргузор гардид, ки дар он донишҷӯён ва хатмкунандагон факултетҳои иқтисодӣ ва молия, менечмент ва маркетинги бай-

маҷлисоҳои донишгоҳ семинари омӯзишӣ ва муаррифии ин ташкилот аз ҷониби кормандони ҶСП Бонки "Арванд" гузаронида шуда, дар рафти он маросими бастанӣ созишномаи ҳамкорӣҳои дучониба аз тарафи муовини ректор оид ба инноватсия ва технологияҳои таълимию ДТТ Юсупов Мирзо Чулиевич ва аз ҷониби дигар директори филиали Бонки "Арванд" дар шаҳри Душанбе Ҷалилова Фотима Маруфовна доир гардид. Пас аз он дар толори Шӯрои олимони донишгоҳ бо ҷалби 100 нафар донишҷӯёни курси 4-уми ихтисосҳои иқтисодӣ ва барномасозӣ озмуни ишғоли вазифаҳои хазиначӣ, маъмури барномасозӣ ва коршиноси қарздиҳӣ гузаронида шуд.

М. Холиқов, сардори Маркази рушди касбият ва инноватсия, н.и.и.

Ифтихори донишгоҳ Фаъолияти пурсамари ихтироъкор - навоар

Асри XXI асри иттилоот ва технология буда, навоарию эҷодкорӣ бо суръати кайҳонӣ пеш рафта истодааст аз ин рӯ, ихтироъкорон ва навоарони моро зарур аст, ки ҷиҳати ҳамқадами замони муосир гаридан боз ҳам кӯшиш ба харҷ дода, бо ихтироъ эҷодиёти навин маҳорату истеъдод ва донишу маънавияти хешро нишон диҳанд.

Холназар Иброҳимов яке аз ихтироъкороне мебошад, ки дар ин самт тамоми кӯшишҳои худро ба харҷ дода, дар самти ихтироъи навоарӣ нақшгузор аст. Ӯ соли 1986 Донишқадаи политехникии Тоҷикистонро бо ихтисоси "Мошинҳо ва дастгоҳҳои санаоти бофандагӣ" хатм кардааст.

Мавсуф дорандаи Ҷоизаи ректори Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон аз рӯи натиҷаи корҳои илмӣ-методӣ, навоарӣ ва татбиқи санадҳои тадқиқотӣ дар истеҳсолот дар соли 2014, Ҷоизаи Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба номи академик С.У.Умаров дар соли 2016 барои силсилаи мақо-

Шарҳи ҳол

Иброҳимов Холназар Исломоҷи соли 1960 дар деҳаи Зулмоҷоди ноҳияи Ӯвон таваллуд шудааст. Баъд аз хатми мактаби миёнаи рақами 57 - и деҳаи Дастгирак (соли 1978) дар хоҷагии пахтакорӣ рақами 1 фаъолияти меҳнатиро оғоз намуда, сипас дар корхонаи нақлиёти рақами 8 ба ҳайси таъмиргари автомобил, дар корхонаи хонасозии ноҳия ба сифати кафшергар кор кардааст. Соли 1981 ба Донишқадаи политехникии Тоҷикистон дохил шуда, пас аз хатми донишқада (соли 1986) ба сифати лаборанти калон, сипас ассистент, муаллими калон, дотсент ва и.в. профессори кафедра то соли 2011 фаъолият намудааст.

Соли 2003 ба ҳайси коромӯз ба Донишгоҳи давлатии технологияи шаҳри Костромаи Федератсияи Россия рафта, баъд аз пурра иҷро намудани талаботҳои он ба дифоии рисолаи номзадӣ, 22 октябри соли 2004 рисолаи номзадӣ ҳимоя кардааст.

Солҳои 2008 - 2010 дар асоси шартномаҳои байнидавлатӣ ба докторантураи Донишгоҳи давлатии технологияи шаҳри Костромаи Федератсияи

лаҳои илмӣ дар мавзӯи "Такмили раванди технологияи навҳои навоарӣ ва ноҳиябандишудаи селекцияҳои пахта дар Ҷумҳурии Тоҷикистон" мебошад.

Бо мақсади хушкунӣ пахта дар асоси талаботи стандарти байналхалқӣ, нигоҳ доштани ранги зоҳирии нах, ки солҳои қаблӣ дар натиҷаи хушкунӣ аз дуд ва дигар омехтаҳои ҳавои гармӣ аз сӯзишвории дизелӣ, печӣ ва газӣ ҳосил мешуданд, дастгоҳи нави гармиҳосилкунандаро коркард намудем, ки дар натиҷаи сӯзиш ангиштсанг дар дохили камераи сӯзиш ва ҳосил шудани гармии тоза аз девораҳои кубу-

Россия дохил шуда, соли 2009 (24 декабр) рисолаи докториро бомуваффақият ҳимоя намудааст. Муаллифи зиёда аз 25 корҳои методӣ, 250 мақолаи илмӣ, як монография, 20 ихтироот, як шаҳодатномаи муаллифӣ ва "Нишон"-и ихтироъкори Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. То айна ҳол зиёда аз 10 ихтироот ва лоиҳаҳои инноватсиониро дар корхонаҳои санаоти мамлакат қорӣ намудааст, ки ҳамаи ин ба самти болоравии самаранокии истеҳсолот ва иқтисодиёти корхонаҳо равона карда шудааст. Роҳбарии илмӣ ҳашт нафар унвонҷӯро ба уҳда дошта, тахти роҳбарӣ ӯ як нафар рисолаи номзадӣ дифоъ намуда, ду нафар дар арафаи ҳимоя қарор доранд. Аз 22.09.2011 ба тариқи интиқол ба Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон гузашта дар вазифаи директори филиали Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар шаҳри Кӯлоб фаъолият намудааст. Аз 02.02.2014 дар вазифаи декани факултети технология ва дизайн фаъолият дорад.

Доктори илмҳои техникӣ, профессор Иброҳимов Холназар Исломоҷи 26 апрели соли 2019 бахшида ба рӯзи "Байналмилалии моликияти зеҳнӣ" вобаста ба фаъолияти ихтироъкорӣ бо медали тиллоии СУМЗ (WIPO) сарфароз гардонид шуд.

ри рӯҳандудкардашуда, бо омехташавии ҳавои аз бодкаш ба амаломеда иҷро карда шудааст, - гуфт доир ба ихтирои хеш Холназар Иброҳимов.

Бояд қайд намуд, ки дастгоҳи нави коркардшуда аз дастгоҳҳои гармиҳосилкунандаи намууди СТАМ-К-2, ТЖ-1,5, ТГ-1,5, ки дар онҳо гармӣ аз ҳисоби сӯзиши сӯзишвории моеӣ, печӣ ва газӣ ҳосил мешавад, бо он фарқ мекунад, ки дар дастгоҳи мазкур гармиҳосилкунандаро гармӣ дар натиҷаи сӯзиши ангиштсанг дар камераи сӯзиш ва ҳосил шудани ҳавои гармӣ аз ҷиҳати

экологӣ тоза аз девораҳои кубури рӯҳандудкардашуда, ки дар болои камераи сӯзиш васл шудааст, инчунин дар асоси омехташавии ҳавои атмосферӣ аз бодкаш равонашуда, ҳосил мешавад. Ҳавои гарми ҳосилшуда ба воситаи кубури ҳавогузар ба камераи дастгоҳи хушкунӣ равона карда мешавад. Тибқи гуфтаҳои ҳамсӯҳбати мо ба ғайр аз ин барои ҳосил намудани ҳавои гарми ҳарораташ баланд, имкон дорад, ки дар дохили кубури ҳавогузар гармидиҳандаи барқиро васл намуда, бо танзим кардани шиддати қувваи барқ ҳарорати

ҳавои гарми гармибар вобаста аз фисади намнокии аввалаи ашё ё маҳсулот (пахта) интиҳоб карда мешавад.

-Дар агрегати гармиҳосилкунандаи нав дар 8 соати қорӣ бо назардошти бо таври иловагӣ гарм намудани минтақаи хушк, тозакунии ва намноккунии нахи пахта 500 кг ангиштсанги табиӣ сарф мешавад. Ҷангоми ба 0,60 сомонӣ баробар будани 1,0 кг ангиштсанг ин миқдор ба 300 сомонӣ баробар мешавад, аммо масрафҳо барои истифодабарии барқ 112,8 сомонино (ҳамлу нақли гармибар тавассути бодкаши ВЦ-10, 30 кВт/соат х 0,47 сом.) ташкил медиҳад. Дар айна ҳол коргоҳҳои коркарди аввалини пахта асосан дар ду баст фаъолият менамояд. Ҳамин тавр, самарани иқтисодӣ барои як моҳи қорӣ гармиҳосилкунандаи нав тақрибан ба 157056 сомонӣ баробар мешавад. Ҳисоби самарани иқтисодии агрегати гармиҳосилкунандаи бо сӯзишвории моеӣ коркунанда аз гармиҳосилкунандаи бо ангиштсанги табиӣ фаъолияткунанда нишон медиҳад, ки коркарди нах бо ҳамаи нишондиҳандаҳои нисбат ба базавӣ бартарӣ дорад ва истифодабарии он дар корхонаҳои санаоти мамлакат самарани иқтисодии зиёдро ба бор меоварад, - гуфт Холназар Иброҳимов.

Мо ба устоди гиромикадр, ихтироъкори варзида Холназар Исломоҷи тансиҳатӣ, рӯзгори обод ва дар корҳои илмӣ омузгорӣ, бахусус ихтироотиаш барори комёбиҳо орзу дорем.

З. Юсупова, Ҳ. Давлатова

ФУРҶИ СУБҶИ ДОНОЙ...

АРҶУЗОРӢ БА КИТОБ

"Китоб як рӯки муҳими тамаддуни башарӣ ва ҷузъи ҷудонапазири зиндагии инсон аст. Аз ин ҷост, ки мардуми олам бо арзи эҳтиром ба ин ганҷинаи маънавии ниёгон китобхоро дар ҳазинаҳои миллиашон нигоҳ медоранд, то ин ки наслҳои имрӯза аз онҳо барои рушду камолоти маънавии худ истифода баранд"

Эмомалӣ Раҳмон

Воқеан, китоб дар гузаштаву имрӯзи миллат сарчашмаи дониш ҷидоятгари шинохти таърихӣ, пайвандгари фарҳангу тамаддун буда, омил ба баҳрбардорӣ аз суҳанони бузургону мутафаккирон ва расидан ба марзаи саодатмандии давлату миллат аст. Пас месазад, баҳри мондагори ин неъматӣ нодир ҳифзу арҷгузорӣ кард.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти кишвар муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар паёми хеш ба Маҷлиси Олии кишвар оид ба китобу китобхонӣ, тарғиби мутолиаи китоб, баланд бардоштани сатҳи маънавияти аҳоли дастурҳои бисёр судманд доданд. Аз ҷумла баҳри баланд бардоштани сатҳи донишу маърифатнокии тамоми кишрҳои ҷомеа хондани на камтар аз панҷ китоби бадеӣ, ва ҳифзи асарҳои манзуму мансури ниёгону муосирро барои калонсолон тавсеа намуда, ҷиҳати дастрасӣ ва таъмини адабиёт чопи китобҳои бадеиро ба роҳ монданд.

Ҳамчунин ҷиҳати боло бурдани маънавияти мардум, сатҳи худшиносӣ ва омуختани таърихи миллати худ, чопи китоби пураиши "Тоҷикон"-и Бобочон Ғафуровро аз ҳисоби Фонди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон то ҷашни 30 -солагии истиқлолияти кишвар ба ҳар оилаи тоҷик ҳамчун тӯҳфа роҳандозӣ гардид, ки албатта, ин иқдомҳои неки Сарвари давлат арҷгузорӣ ба ин ганҷи бебаҳост. Зеро китоб дар рушду нумӯи ҳар давлату миллат, илму донишу маънавияти мардум нақши меҳварӣ дорад. Эълон гардидани солҳои 2020-2040 "Бистсолаи омузиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф" ва идома бахшидан ба оз-

муни ҷумҳуриявии "Фурӯғи субҷи доной", намоиш-фурӯғи китоб, ки ҳар ҳафта дар шаҳри Душанбе баргузор гардида истодааст, низ идомаи ин иқдомҳои наҷибу созандаи Сарвари давлат мебошанд.

Ҳадафи ин ҳама талошҳо ва арҷгузорӣ тақвияти неруи инсонӣ ва боло бурдани завқи ҷавонону наврасон ва калонсолон ҷузъи муҳими расидан ба ҳамоҳангӣ ба ҷомеаи муассир ва дифоъ аз маҷмӯи дастовардҳои миллии таърихи миллат аст. Ҷунки маҳз донишу китоб, худшиносӣю ҳудогоҳӣ, ҷомеаро мебарад ба марҳилаҳои тозаю навини рушду худшиносӣ. Дар маҷмӯъ ин ҳама арҷгузорӣ ба ин ганҷи бебаҳо, ки дар масири имрӯз дар Тоҷикистон бо ташаббуси Сарвари хирадманд ва илмпарвари кишвар роҳандозӣ гардидааст, падидаест неқфарҷом.

Воқеан фазаи маънавий аз марҳилаи тоза ва наватарини худшиносӣ миллӣ, рушди ҳарчи бештари илм дар кишвар, омил болоравии маънавияти миллат, пешрафти ҷомеа, ва гирифтани иттилооти фаровон аст. Гувоҳи ин рӯ ба китоб овардани тамоми кишрҳои ҷомеаи имрӯз, аз ҷумла наврасону ҷавонон ва калонсолон дар кишвар аст, ки боиси ифтихору сарбаландист. Зеро ин баргаштан ба асосати азалии ва аслии мардуми тоҷик аст, ки дар гузаштаи худ чун мардуми китобхону китобдӯст ба ҷаҳонӣён маълуму машҳур буданд.

Пас, ҳамеша ҳамнишини ин ганҷинаи гаронмоя бояд буд ва ин неъматӣ нодирро ҳифзу арҷгузорӣ кард.

Тағойгули Саъдулло,
корманди китобхонаи
илмӣи ДТТ

ҲАМДАМУ ҲАМРОЗИ ҶОНИЯМ КИТОБ

Рӯзи 14-уми феввали соли қорӣ дар Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон таҷлили Рӯзи ҷаҳонии ҳадяи китоб бо баргузориҳои ҳамоиши илмӣ-оммавӣ тахти унвони "Ҳамдаму ҳамрози

ҷониям китоб!" бо иштироки устодону донишҷӯён ва шоири шинохта Ибодуллоҳ Одинаи Мафтун доир гардид.

Ҳамоишро мудири китобхонаи илмӣи донишгоҳ Ситора Абдумуминзода оғоз намуда, ҳадафи баргузориҳои ҳамоишро оммавигардонии анъанаи ҳадяи китоб дар ҷомеа ва коштани муҳаббат нисбат ба китобу мутолиа арзёбӣ намуд ва афзуд, ки тамоми мушқилиҳои ҷомеаи мо, аз қабилӣ худкушӣ, озори лафзӣ аз ҷониби ҷавонон, дуздию ғоратгарӣ, ба ҳар гуна ҳаракатҳои

тундгарою ифротӣ ҳамоҳушудан, хурофотпарастӣ, мардумфиребӣ ва ғайра аз нахондани китобу рӯзномаҳои даврӣ маншаъ мегирад. Аз ин рӯ, бояд ҷашни ҳадяи китоб дар тамоми ҷумҳури густурдатар доир шавад.

Мо бо ин роҳ метавонем фарҳанги ҷомеа ва маҳбубият пайдо намудани китоб ва мутолиаи онро миёни ҷомеа беҳтар созем. Соли сеюм аст, ки аз ҷониби Китобхонаи илмӣи донишгоҳ ба муносибати ин рӯз аксияи ҳадяи китоб ва мизи мудаввар доир карда мешавад.

Дар ҳамоиши илмӣ-оммавӣ коршиносон дар мавзӯҳои "Саҳми Пешвои миллат дар рушди соҳаи китобдорӣ", "Муҳимияти таҷлили Рӯзи ҳадяи китоб дар роҳи рушди фарҳанги мутолиа", "Роҳҳои муаррифии китобҳои арзишманд ба хонанда" ва "Ҷойгоҳи китоби арзишманди "Тоҷикон"-и устод Бобочон Ғафуров дар худшиносии миллӣ" маърузаҳо намуданд.

Дар фарҷом аз ҷониби созмондиҳандагони ҳамоиш 110 адад китоби бадеии "Калиди орзуҳо" ба ҳамаи иштирокчиёни ҷашни ҳадяи китоб эҳдо гардид.

Ёдовар мешавем, ки ҳадаф аз таҷлили Рӯзи байналмилалии ҳадяи китоб ба тамоми кишрҳои ҷомеа расонидани ин паём аст: танҳо китобхонӣ ва мутолиаи пайваста ҷомеаро аз вартаи ноогоҳӣ мераҳонад.

Дар пойтахти кишвари азизамон - шаҳри Душанбе Фестивали заргарӣ тахти унвони "Ҳунар омуз..." бо иштироки корхонаҳои санаоти заргарии мамлакат дар бинои боҳашаммати "Зари тоҷик" баргузор гардид.

Дар ин Фестивал донишҷӯдухтарони факултети технология ва дизайн коллексияи либосҳои омодакардаи худро ба меҳмонон намоиш дода ба чорабинӣ хусни дигар зам намуданд. Ансамбли "Зухал"-и донишгоҳ низ дар ин фестивал бо барномаи фарҳангии рангин хотири меҳмононро шод гардониданд.

Барои иштироки фаёлона дар чорабинии мазкур Дониш-

ҲУНАР ОМУЗ...

гоҳи технологияи Тоҷикистон бо Ифтихорномаи Вазорати санаот ва технологияҳои нави

Ҷумҳурии Тоҷикистон қадрдонӣ карда шуд.

Лола Шарифова

Ба ифтихори 5500-солагии Саразми бостонӣ Саразм - хазинаи тиллоии халқи тоҷик

физат ва истифодаи онҳо дар тарбияи меҳанпарастии мардум, ба хусус чавонон, шароити хуб фароҳам оварда мешавад.

Ғори Шахта дар Помири Шарқӣ ёдгории қадимтарини Тоҷикистон аст, ки дар он суратҳои ҳайвонот ва симоҳои афсонавӣ кашида шуда, ба ҳазорсолаҳои X-V пеш аз мелод тааллуқ дорад. Аз ҷумлаи биноҳои сангдвории қадимаи ҳудуди Тоҷикистон Ямчунӣ Бадахшонро (асрҳои III - V то мелод) ном бурдан мумкин аст, ки деворҳои сангину манораҳои баланди боҳашамат дорад.

Аз замони неолити дерин (ҳазорсолаҳои V-III то мелод) дар Данғара сукунатгоҳи Кӯйи Булён маълум буда, фарши ҷиҳати он аз тахтасанг сохта шудааст. Инчунин ба ҳамон давр (замони энеолит ва ибтидои замони биринҷӣ) дар наздикиҳои Панҷакент - Саразм ба вучуд омадани сукунатгоҳи заминдорӣ қадим тааллуқ дорад, ки дар он аз хишти хом ва девори поҳса маҳалҳои аҳолинишин, шохқорҳои меъморий ва ибодатгоҳҳо бунёд карда шудаанд.

Ҳоло дар бузургшаҳри Тахти Сангин маъбади мардумӣ кашф гардида, ки онро ба Ҳудои дарёи Окс (Амударё) мансуб медонанд. Дар тоҷи хучраҳои маъбад зиёда аз 5000 ашёи гуногуни зебу зиннат, ороишоти меъморий, асбобу анҷоми рӯзгор ва ҳар гуна ашёи маъбад дарёфт шудаанд.

Дар бинокорӣ салтанати Кушонӣ (асрҳои I - IV мелод) ва дини расмии бутпарастии он пайкараҳои нақшоҳои фаровонанд, ки сохтори хонаву ибодатгоҳро зебу зиннат додаанд. Яке аз бузургтарин ибодатгоҳҳои бутпарастӣ Ачинатеппа аст, ки дар ҷануби Тоҷикистон воқеъ гардида, бо нигораи пайкараҳои зиёд орош ёфтааст. Дар байни маҷмааи пайкараҳои фаровон муҷассамаи дувоздаҳметраи Буддой мавқеи хоса дорад.

Ёдгории таърихии Саразм ҳамеша дар мадди назари роҳбари давлат буда, солҳои 2003 - 2005 Президент кишвар ба ин маҳал ташриф оварда онро "Хазинаи тиллоии халқи тоҷик" баҳо дода буданд.

Бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти рақами 391 аз

21.сентябри соли 2000 Саразм ҳамчун маркази ташаккули фарҳангӣ, кишоварзӣ, ҳунармандӣ ва шаҳрсозии тоҷикон, мамнӯъгоҳи таърихӣ - бостоншиносӣ эълон гардида.

Дар сессияи 34-уми ЮНЕСКО, ки 31 июли соли 2010 дар Бразилия баргузор гардида, мамнӯъгоҳи таърихиву бостоншиносӣ Саразм, ганҷинаи миллии мероси халқи тоҷик, ёдгории Саразм, ба феҳристи мероси фарҳанги умумибашарӣ шомил карда шуд.

Дар даврони соҳибистиклолии кишвари маҳбубамон як қатор чорабиниҳои муҳими бадеии рушди ҷумҳурӣ роҷеъ ба масъалаи нигоҳдорӣ ва ҳифзи ёдгориҳои таърихии кишвар диққати махсус дода мешавад. Зеро кулли ёдгориҳои таърихӣ чун қузъи таркибии сарнавишти миллии мо доништа мешаванд. Ҳифз, нигоҳдорӣ ва барқароркунии омӯзиши ҳамҷояи ин гуна сарчашмаҳои бузурги таърихӣ боиси боз ҳам амиқтару саҳеҳтар доништи таърихӣ миллии мо хоҳад шуд. Аз ин рӯ, иқдоми ба феҳристи мероси ҷаҳонӣ Кумитаи омӯзиш ва фарҳанги СММ (ЮНЕСКО) ворид шудани ёдгориҳои таърихии Саразм муҳияти бузурги илмӣ-таърихӣ дорад. Дар байни ёдгориҳои дигари таърихӣ ҷумҳурӣ, маскани энеолити Саразм (ҳазорсолаи IV-II пеш аз мелод), ки дар наздикии 15 км то шаҳри Панҷакент, қарор дорад, дорои мавқеи ҷудогона ва хос аст.

Бори нахуст соли 1976 ба олимпиадаи бостоншиносӣ Абдуллоҷон Исоқов аз тарафи сокинони ҳамин маҳал табарзине барои омӯзиш пешниҳод карда мешавад. Ҳамин тариқ ин муҳаққиқ ба омӯзиши ёдгории Саразм мепардозад. Баъд аз соли 1984 дар минтақа корҳои зиёди ҳафриётӣ гузаронида мешаванд.

Аз соли 1984 то соли 1997 экспедисияи Тоҷикистону Фаронса корҳои асосиро оид ба муайянсозии ҳудудҳои бошишгоҳ, қабати маданий, санъати меъморий, намунаҳои истеҳсолоти таомулҳои дафнӣ, банизомдарории зарфҳои сафолӣ, обёрӣ ва ғайра анҷом доданд. Ҳайати мазкур аз олимони муҳаққиқон зерин иборат буд - А. И. Исҳоқов, М. Исҳоқова, А. Т. Пликова,

У. Эшонқулов, А. Р. Раззоқов, С. Бобомуллоев, Г. Р. Каримова, Ш. Ф. Қурбонов, А. Т. Франкфорт, Р. Бензенвол, Б. Лионли, Ҷ. Вилкос ва Ҷан Десс. Корҳои ҳафриётӣ ин олимони маълум намуданд, ки ёдгории Саразм ба асрҳои III - II (солҳои 3400-2000) пеш аз мелод мансуб аст. Ковишҳо ва бозёфтҳо аз бошишгоҳи Саразм шаҳодат медиҳанд, ки ин ёдгорӣ ба давраи "Инқилоби неолит" рост меояд. Маҳз дар ҳамин марҳилаи таърихӣ (ҳазорсолаҳои 7-6 пеш аз мелод) инсоният вобаста ба иқлими мавзеи зист ба ҳаёти муқимӣ рӯ оварда, ба бунёди деҳаҳо, ба кишти зироатҳои галладона машғул мешавад.

Асоси иқтисоди сокинони Саразмро ҳунармандии махсус ва соҳаи заминдорӣ ташкил медиҳад, ки ҳам аз кишти кори заминҳои обӣ ва ҳам лалмӣ иборат будааст. Аз охири ҳазораи IV пеш аз мелод сар карда шаҳри Саразм ба яке аз марказҳои металлургии минтақаи Осиёи Марказӣ табдил меёбад. Ба ин захираҳои бойи тилло, нуқра, мис, сурб ва руҳ дар кӯҳҳои болооби дарёи Зарафшон мусоидат кардааст. Дар натиҷаи тадқиқотҳои маълум гардидааст, ки бошандагони Саразм бо кишварҳои ҳамсоя робитаҳои фарҳангии тиҷоратӣ доштаанд. Санаи таърихӣ ёдгории Саразм ба ҳазораи IV пеш аз мелод, давраи энеолит ва давраи асри биринҷ рост меояд. Бозёфтҳои гуногуни бостонӣ аз он шаҳодат медиҳанд, ки бошандагони Саразм аслан кишоварз буда, зиндагии муқимӣ доштаанд. Ороишоти гуногун, афзорҳо, зарфҳои кулолӣ, яроқу аслиҳа ва дигар асбобҳо, ки дар натиҷаи ҳафриёт ба даст омадаанд, далели ривож раванқи ҳунармандӣ дар ин сарзмин мебошад. Харобаҳои шаҳри Саразм нишон медиҳанд, ки ҳанӯз дар ҳазораи IV пеш аз мелод бошандагони он бо санъати меъморий ва шаҳрсозӣ шинос будаанд. Олимони дар кӯиҳои худ биноҳои дорои тасвирҳои монументалӣ ва кӯчаҳои сангфаршу ҳанвор, мавзеҳои металлургия ва дӯконҳои кулолгариро ошкор сохтанд, ки далели мисоли болост.

Мудири дафтари Осиё ва Уқёнусия дар кумитаи мероси ҷаҳонӣ

ЮНЕСКО ҷаноби Ҷованни Бокардо дар ин бора изҳор дошт, ки: Саразм дар асоси ду меъёр ба Феҳристи мероси ҷаҳонӣ шомил карда шуд. Яқум, Саразм дар давраи муайяне маҳалли таҷассумгари табодули фарҳангӣ буд. Ин шаҳрак ҳанӯз аз ҳазорсолаи IV пеш аз мелод як маркази муҳими тиҷорат ва фарҳанги Осиёи Марказӣ қарор доштааст. Он дар аҳди қадим муҳимтарин маркази тиҷоратӣ маҳсуб меёфт ва мардумони шакли зиндагӣш кӯчманҷӣ ва кишоварзро ба ҳам пайваستاаст. Маводҳои моддии дар натиҷаи ҳафриётҳо ёфтшуда айёнан нишон медиҳанд, ки ин маҳал дар мубодилои ва тиҷорат миёни минтақаҳои ниҳоят гуногун, аз ҷумла Туркманистони ҳозира, Байнаҳрайн, Ҳинду Осиёи Марказӣ нақши худро гузоштааст. Аз ин бармеояд, ки дар Саразм фарҳангҳо ба ҳам ҳамошиш ёфтаанд.

Омили дувуми шомил кардани Саразм ба феҳристи мероси ҷаҳонӣ ин аст, ки Саразм як навъ аз тамаддунҳои гувоҳӣ медиҳад, ки дар миёни ҳазорсолаи ҷаҳорум ва саввуми пеш аз мелод дар Осиёи Марказӣ будааст. Хосиятҳои он ба ҳайси як маҳалли маскунӣ, ки беназиранд, гувоҳӣ медиҳад, ки ин гӯшаи дунё як тамаддуни шаҳрнинии аввалия доштааст. Бояд зикр кунем, ки Саразм бештар аз якуним километр тӯл ва 700 метр бар дорад, ки ин як маҳалли маскунӣ бисёр бузург аст ва дар он аҳд воқеан бисёр барҷаста маҳсуб мешавад.

Аҳамияти муҳими Саразмро ба назар гирифта Пешвои муаззамии миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми навбатии худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳифзу нигоҳдори ёдгориҳои таърихии миллатро ҳамчун қузъи таркибии сарнавишти миллии кӯҳанбунёд арзёби намуда, онро қарзи ҳар як тоҷик дар назди таърих ва наслҳои оянда донистанд.

**Карамалишо Карамалишоев,
номзади илмҳои таърих,
омӯзгори кафедраи фанҳои
гуманитарӣ**

ҶОМЕАИ ИТТИЛООТӢ ВА ҶАВОНОН

тар соҳиби донишҳо ва касбу ҳунари гуногун шуда метавонанд.

4) Ба сифати сарчашмаи этимологии маълумот воситаҳои ахбори оммаро бо татбиқи ТИК қабул кардаанд;

5) Зарурати дар фаъолияти таълимӣ-касбӣ бештар аз маълумоти таълимӣ ва илмӣ истифода кардан таваҷҷуҳи онҳоро ба иттилоот афзун кардааст;

6) Афзалиятҳои иттилоотии онҳо ба иттилоотишафии бонизомии ҷомеа, махсусан имкониятҳои интернет, шабакаҳои иҷтимоӣ ва системаҳои ҷустуҷӯӣ, вобастагии зич дорад.

Маҳз мавқеи ҷавонон дар ин маврид омилҳои ҳалкунанда ва ояндаасозии ҷомеаи шаҳрвандӣ буда, аҳамияти зарурӣ додан ба ҷиҳатҳои мусбӣ манфии таъсири ҷавоншавии иттилоот ба ҳаёти ҷавонон вазифаи аввалиндараҷаи оила ва ҷамаи зинаҳои маориф ва фарҳанг ба шумор меравад.

Тарбияи ҷавонон, таъмини муҳити созанда барои рушди иқтисодӣ-иҷтимоӣ онҳо яке аз масъалаҳои мубрами сиёсати Ҳукумат ва ҷомеаи Тоҷикистон ба ҳисоб меравад.

Дар Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Оли омадааст: "Ҷавонон моёи ифтихор ва сарбаландии Тоҷикистони азиз мебошанд. Мо ба ҷавонон этимо-

ди комил дорем, дастгирии самимонаи онҳоро аз сиёсати пешгирифтаи давлату Ҳукумат қадрдонӣ мекунем ва нақши арзишмандашонро дар ҷамаи ҷанбаҳои ҳаёти кишвар эҳсос менамоем."

Ҷомеаи иттилоотӣ амсилаи назариявии марҳилаи нави рушди ҷомеа мебошад, ки бо пайдоиш ва тараққиёти соҳаи иттилоотӣ-коммуникатсионӣ вобаста аст.

Ҷомеаи иттилоотӣ - ин ҷомеае мебошад, ки бо хислатҳои зерин фарқ мекунад:

1) Захираи асосии иқтисодӣ иттилоот мебошад.

2) Соҳаи ТИК - соҳаи пешбари иқтисодӣ мебошад: ҳам аз рӯи теъдоди қувваҳои меҳнатӣ ва истеҳсоли, ва ҳам аз рӯи ҳаҷми маблағгузорӣ ва ҳисса дар маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ.

3) ТИК воситаи ҳалкунанда ва асосии баланд бардоштани маҳсулнокии меҳнат ва истеҳсолоти, мустақам кардани рақобатпазирӣ дар бозори дохилӣ ва бозори берунӣ мебошад.

4) Мавҷудияти инфрасохтори қавӣ дар соҳаи маориф ва илм, имконияти сохтани захираҳои кофӣ иттилоотро фароҳам меоварад.

5) Шакли нави моликият - моликияти зеҳнӣ арзи вучуд мекунад.

6) Иттилоот ва соҳаи хизматрасонӣ ба воситаи ТИК ба ашёи истеъмоли оммавӣ табдил ёфта-

аст.

Замони ҳозира бо хусусияти ташаккули нави катъияи дигари ҷомеа фарқ мекунад, ки дар он мавқеи ҳалкунандаи иттилоот ва дониш соҳиб шудаанд.

Иттилоот ва дониш дар заминаи рушди оламшумули тамоми соҳаҳои иқтисодӣ ва иҷтимоӣ ба захираи асосии стратегӣ ҷамъият ва давлат табдил ёфтаанд, ки барои ноил шудан ба он муборизаи беамони рақобатнок сурат мегирад. Ҷамъунин ҷаҳонишавии иттилоот, маълумот ва дониш ба тоза шудани ҳудудҳои фарҳангии илмӣ, ягонашавии қиматҳои миллии, анъанавӣ ва ахлоқӣ, воридшавии ҳуқуқатвори бегона (ба монанди терроризм, экстремизм ва таҳаммулнопазирӣ) оварда расонида истодааст.

Вазъи зикршуда ба раванди иҷтимоишавӣ ва пайдо кардани мавқеи иҷтимоӣ-шаҳрвандии ҷавонон ва наврашон, тасаввуроти онҳо дар бораи нақши институтҳои маълуми ҷомеа - мактаб, оила ва дигарон таъсири назаррас мерасонад.

Дар монографияи Лунева Е.В., Фомичев К.А. "Молодежь в информационном обществе." (Курган 2014) зикр гардидааст: "Технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ муосир дар соҳаҳои мухталифи ҳаёти ҷамъиятӣ чуқур ворид шуда, ба тафаккур ва ахлоқи ҷавонон низ таъсири худро мерасонанд. Истифодаи бомақсад ва самарано-

ки онҳо барои беҳдошти вазъи ҷомеаи иттилоотӣ ва аз омилҳои манфӣ ва таҳдидҳои эмин нигоҳ доштани ҷавонон шароит тавлид мекунад."

Маълум аст, ки сатҳ, сифат ва суръати рушди ҷомеаи иттилоотӣ бо сифат ва миқдори иттилооти истифодашаванда, озодӣ ва дастрасии он вобаста аст. Ҷавонон бошанд, нисбати навобарихи дар ҷомеаи иттилоотӣ бисёр ҳассос буда, дар раванди тавлид, истеъмоли ва интиқоли маҳсулот ва хизматрасонии иттилоотӣ ширкати фаъолона доранд.

Масъалаҳои зист ва фаъолияти ҷавонон дар шароити ҷомеаи иттилоотӣ, ҳамчун мушкилоти таъмини иттилоотии соҳаи кор бо ҷавонон дар шароити ташаккули давлати ҳуқуқбунёд ва ҷомеаи шаҳрвандӣ барои ба ҳаёти ҷамъиятӣ ҷалб кардани шаҳрвандони ҷавон махсусан мубрам гардидаанд.

Маҳз шаҳрванди ҷавон самти ҳалкунандаи ҷомеаи иттилоотӣ мебошад, зеро ки тамоюлотҳои маълумотнокӣ, фарҳанг ва арзишҳои ахлоқӣ ӯ на танҳо симои ин ҷомеаро муайян мекунад, балки дар муҳити тазодҳои шадиди сиёсӣ иҷтимоӣ масъалаи мавҷудияти минбаъдаи башариятро ҳал мекунад. Ин таълаботи заминавӣ дар раванди рушди ояндаи маълумот, илм ва фарҳанг дар ҷомеаи иттилоотӣ ҳалкунанда мебошад.

**С. Зарипов,
н.и.ф.-м, дотсенти кафедраи
барномасозӣ ва муҳандисии
компютерӣ**

Дар иқтисодиёти ҷаҳони муосир технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ (ТИК) ҳамчун яке аз самтҳои пешбари истеҳсоли ашёӣ ва ақлонӣ мавқеи ҳалкунандаро касб кардаанд.

Имрӯзҳо истеҳсоли маводи соҳаи ТИК - таъминоти дастгоҳӣ ва барномавӣ ба нави асосии фаъолияти иқтисодӣ ва воситаи муҳими тавлиди арзиши изофа дар иқтисодиёт гардидааст.

Табадулоти иттилоотӣ-технологие, ки ба рушди ТИК тақони бузург бахшид, аз ҷониби олимони-иқтисоддонҳо дар баробари табодули саноати асри XVIII арзёби карда мешавад.

Дар шароити рушди бемайлони ТИК ва таъсири он ба тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ ва фаъолияти инсон гурӯҳи таъсирпазир ва ҳассостарини ҷомеа ҷавонон ба ҳисоб меравад.

Хислатҳои фарқкунандаи ҷавонон дар ҷомеаи Тоҷикистон инҳоянд:

1) Гурӯҳи калони иҷтимоӣ-демографиро ташкил медиҳанд, дар истеҳсолоти ҷамъиятӣ сарчашмаи ягонаи пурракунандаи захираҳои меҳнатӣ мебошанд.

2) Барандагони асосии нуруи зеҳнии ҷомеа ва соҳиби қобилияти бузурги меҳнат ва эҷод дар тамоми соҳаҳои ҳаёт мебошанд.

3) Дорои ояндаи мусбӣ иҷтимоӣ ва касбӣ мебошанд, онҳо назар ба дигар табақаҳои ҷомеа тез-

Бахшида ба 700 - солагии Камоли Хучандӣ ГАР РАВАД МУТРИБ БА БАЗМЕ, ХОНАД АБӢТИ КАМОЛ

"Шоир тавоно ва донишманди ирфону адаби Машриқзамин Камолиддин Абӯҳамади Муҳаммад, маъруф ба Камоли Хучандӣ, шайх Камол Ӣ Хоҷа Камол низ аз зумраи парвардагони домони поки Хучанди бостонист, ки ба андешаи соҳибназарон "то забони тоҷикиву шеъри тоҷикӣ побарҷост, оромгоҳи ӯ гулборон ва рӯҳаш нурборон хоҳад монд"

Эмомалӣ Раҳмон

Қадршиносии фарзандони фарзонаи миллат ҳамеша дар сарғаи сиёсати фарҳангофари Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон қарор дорад. Соли 2020 дар сатҳи ҷаҳонӣ таҷлил гардидани 700 - солагии Камоли Хучандӣ низ яке аз иқдомҳои наҷиби Президенти кишвар ба шумор меравад.

Ноғуфта намонад, ки мо дар ҳаҷ як давру замон аз рӯйдодҳои воқеии таърихӣ чашм пӯшида наметавонем. Бояд онҳоро биомӯзем, бидонем, ба фарзандон фаҳмонем, то ки аз гузашта ибрат бигиранд. Рӯ овардан ба таърих ва омӯзиши он маҳз барои худогоҳӣ, бедорӣ ва хушёрӣ миллати мо басо ноғузир аст. Ба назарам, ифтихор аз гузаштаи таърихӣ халқу миллати худ вақте баҷову шоиста аст, ки онро донӣ, дарк кунӣ ва аз бурду бохташ огоҳ бошӣ. Вагарна ифтихорат пучу бепоя аст ва ба ҷуз саргарангию гумроҳӣ ҳосиле нахоҳад дошт. Саъдии бузургор фармудааст:

**Зиндаю ҷовид монд, ҳар кӣ нақӯнон зист,
К-аз ақибаш зикри хайр зинда кунад номро.**

Ин иқдом ҳамасола дар Литсейи инноватсионии "Душанбе" ба роҳ монда шуда, бо гузаронидани як қатор чорабиниҳо ва озмунҳои амалӣ мегардад. Аз ҷониби маъмурияти литсей мунтазам баҳри дар амал татбиқ намудани тамоми амру фармонҳои нақша - чорабиниҳо тартиб дода шуда, аз рӯи он кор бурда мешавад.

Чунончи, 7-уми феврал соли 2020 дар толори литсей бахшида ба 700 - солагии Камоли Хучандӣ Конференсияи илмӣ - адабӣ дар мавзӯи "Гар равад мутриб ба базме, хонад абӢти Камол" гузаронида шуд. Дар ин чорабинӣ хонандагон фаъолияти хеле хуб нишон дода, аз рӯзгор ва осори ин нобиғаи бузург пораҳо қироат намуданд. Қироати ғазалиёти шоир аз ҷониби хонандагон Қодир Шифо, Гулбарги Камолиддин, Маъмурзода Роҳила, Шамсова Оиша, Гадоева Гулсара, Бобоева Рудоба, Аттозода Томирис ҷолибу назаррас буд. Хонандагон тавассути қироати порчаҳо тавонистанд тамоми сафҳаҳои пуробуранги ашъори ин шоири мумтозро варақгардон намуда, ба ҳамагон муаррифи намоёнд.

Ҳамчунин аз тарафи хонандагон пораҳои шеърӣ дар васфи Камол ва шуҳрати эътибори ӯ, ки аз ҷониби адибони ҳамасру баъдина гуфта шуда буданд, қироат гардиданд. Бо ин васила хонандагон маротибаи дигар шуҳрати шон ва мақоми воло доштани шоирро дар арсаи адабиёти классик саҳифагардон намуданд.

**Дил муқими куйи ҷонон асту ман ин ҷо ғариб,
Чун кунад бечораи мискин тани танҳо ғариб.**

Зери замзамаи ин пораҳои шеърӣ ба саҳна устод Камол ворид мегардад. Ӯ хеле ғамгину афсурда аст. Ёди ёру диёри хеш дар чеҳраи афсурдаи ӯ баръало намоён аст. Шоир бо дӯстон ва шогирдон суҳбате орошта, бори нахуст дарди дили хешро баён мекунад. Ба шогирди меҳрубони худ Содиқи Солеҳ мефармояд, ки рафта дафтари давоту қалам биёварад ва дарди дили устодро рӯи қоғаз сабт намоёнд:

**Дар ғарибӣ ҷон ба сахтӣ медиҳад мискин Камол,
Во ғарибӣ, во ғарибӣ, во ғарибӣ, во ғариб!**

Камол то лаҳзаҳои охири ҳаёт ёди Ватан кард ва бо ҳамин дард зиндагиро падруд гуфт.

Саҳнаи як лаҳзаи ҳаёти шоир аз ҷониби хонандагони литсей бо як маҳорат ва истеъдоди баланд намоиш дода шуд. Зери мусиқии классикӣ аз ашъори Камол ва рақси мавзун ба чорабинӣ ҳусни анҷом бахшида шуд.

Ҳамчунин дар давоми ҳафта дар даромадгоҳи литсей бахшида ба ин чорабинӣ намоишгоҳ ташкил карда шуда буд.

Насли наврас қувваи созандаи имрӯзу фардоанд, ки бо худ ақидаю назария ва моёи асливу ҷаҳраи ахлоқии миллатро пеш мебаранд ва бо ҳамин тариқ ҳамоҳангии наслҳоро таъмин месозанд. Пас, мебошад онҳоро дар рӯҳияи посуи ғиромӣ доштани анъанаҳои неки ниёгони хеш, сарчашмаи ташаббусҳои бузург, манбаи ғояҳои нав, эҷодгари тақдири имрӯзу ояндаи кишвари маҳбубамон тарбия намоем.

Р. Хайлоева,

раиси иттиҳодияи методии забон ва адабиёти тоҷикӣ Литсейи инноватсионии "Душанбе"
Д. Носирова, китобдори ҳамин литсей

ИСТИФОДАИ МАВОДҲОИ МАҲАЛ ДАР ДАРСИ КИМИЁ

Дар солҳои охир, ҷумҳурии соҳибистиқлоли Тоҷикистон як қатор дигаргунӣҳо ва тағйиротҳои иҷтимоӣ ва идеявӣ сиёсиро аз сар гузаронд. Хусусан, баъд аз мустақил гардидани ҷумҳурии дар доираи илму фарҳанг ва соҳаи маориф тағйиротҳои назаррас ба вуқӯ пайвастанд.

Мувофиқи барнома дар синфҳои VIII-IX кимиёи ғайриорганикӣ ва дар синфҳои X-XI кимиёи органикӣ таълим дода мешавад. Инчунин дар ин барнома омӯзиши мавод (материал)-ҳои маҳалли ҷумҳурии дохил гардидааст, ки аҳамияти калони назариявӣ ва амалӣ доранд.

Хонандагон ҳамчун наслҳои ояндаи давру замон бояд пеш аз ҳама кишвари худро шиносанд, таърихи гузашта ва муосири илму фарҳанг, маданият ва санъати миллии, аз ҷумла афкори илмӣ эҷодии ниёгонро дар доираи кимиёи донад ва дарк намоёнд. Дар шароити имрӯза яке аз вазифаҳои муҳимтарини мактаб бо муҳити атроф, аз ҷумла бо маводҳои маҳал шинос намудани хонандагон мебошад. Ин вазифаро ҳангоми таълими фанҳои табиатшиносӣ, хусусан фанни кимиёи самаранок ба роҳ мондан мумкин аст. Дар бораи материалҳои маҳал маълумот додан на танҳо донаш ва ҷаҳонбинии хонандагонро ташаккул медиҳад, инчунин имконияти медиҳад, ки мактаббачагон дар рӯҳияи меҳру муҳаббат доштан ба илму хунар, ватандӯстӣ, одамдӯстӣ, меҳнатдӯстӣ, суботкорӣ тарбия карда шаванд.

Чи тавре ки маълум аст Ҷумҳурии Тоҷикистон сарзамини хеле ҳам бой мебошад. Дар ин сарзамин канданиҳои фойданок ва сарвату захираҳои зиёди табиӣ-металлҳо, минералҳо, ангишт, торф, нефт, газ, чашмаҳои оби минералӣ ва ғайра мавҷуданд. Хусусан, кӯҳҳои Тоҷикистон ганҷинаи бузурганд, ки онҳо металлҳои қиматбаҳо ва синфҳои қиматбаҳо (лаъл, ёқут)-ро дар бағал доранд. Ҳангоми омӯзиши маводҳои маҳал бояд ба алоқамандии байнифанӣ - химия, физика, география, биология, диққат дода шавад.

Омӯзиши маводҳои маҳал бояд хусусияти тарбиявӣ дошта бошад, аз ҷумла он бояд хонандагонро дар рӯҳияи меҳру муҳаббат доштан ба Ватан ба камол расонида, инчунин ба хонандагон тарбияи ахлоқӣ ва экологӣ диҳад. Омӯзиши маводҳои маҳалро аз синфи 8-ум сар кардан лозим аст.

Дар вақти омӯзиши мавзӯи "Оксиген, оксидҳо, сӯзиш" бояд қайд кард, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон сарзамини дилкашу зебо ва сарсабзу хуррам буда, ҳавои тоза дорад, яъне аз оксигени ҳолис бой аст. Илова бар ин, аз сарватҳои зеризаминӣ он оксидҳо (оксиди металлҳо ва ғайриметаллҳо) бой мебошад: аз қабилҳои оксиди симоб, оксиди оҳан, оксиди силитсий ва ғайраҳо.

Ҳангоми омӯзиши мавзӯи "Гидроген", "кислотаҳо", "намақҳо" диққати хонандагонро ба паҳншавии миқдори зиёди намақҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аҳамияти онҳо ҷалб кардан лозим аст. Бояд гуфт, ки дар Тоҷикистон ба шакли минералҳо, аз ҷумла намақи ош, хлориди натрий (NaCl) дар ҳолати намақсанг (галит), хлориди калий дар намуди силвинит карбонатӣ калтсий (CaCO₃) дар шакли бӯр, оҳақсанг, мрамор, сульфати калтсий дар намуди гипс (CaSO₄*2H₂O) доломит (CaCO₃*MgCO₃) ва ғайра мавҷуданд ва аҳамияти калони саноатӣ доранд.

**Ҷ. Амрихудоев,
смўзгори фанни химияи Литсейи
инноватсионии "Душанбе"-и назди ДТТ**

Развитие младшего школьника

К 6 годам ребенок в основном уже готов к систематическому школьному обучению. О нем надобно говорить уже как о личности. Поскольку он осознает свое поведение, может сравнивать себя с другими. К концу дошкольного периода формируется ряд новых психических образований:

- о стремление к общественной значимой деятельности;
- о способность управлять своим поведением;
- о умение делать простые обобщения: практическое овладение речью;
- о умение налаживать взаимосвязи и сотрудничество с другими людьми.

В 6-7-летнем возрасте ребенка ждет первая крупная перемена в жизни. Переход в школьный возраст связан с решительными изменениями в его деятельности, общении, отношениях с другими людьми. Ведущей деятельностью становится учение, изменяется уклад жизни, появляются новые обязанности, новыми становятся и отношения ребенка с окружающими.

Современные первоклассники, по свидетельствам учителей, очень отличаются от своих сверстников, которые садились за парты десять лет назад. Выросшие в условиях обострения социальных противоречий, тотального недетского телевидения, и ненужной информацией, безусловно, стали более развитыми, свободными в выражении своих чувств. Воспитание должно успевать за этими переменами и вовремя перестраиваться.

Познавательность деятельности младшего школьника преимущественно проходит и процессе обучения. Немаловажное значение имеет и расширение сферы общения. Быстротекущее становление,

множество новых качеств, которые необходимо сформировать или развивать у школьников, диктуют педагогам строгую целенаправленность всей учебно-воспитательной работы.

Мышление у детей начальной школы развивается от эмоционально-образного к абстрактно-логическому. "Дитя мыслит формами, красками, звуками, ощущениями вообще", - напоминал учителям К. Д. Ушинский, призывая опираться на первых порах школьной работы на эти особенности детского мышления. Задача школы первой ступени - развить интеллект ребенка до уровня понимания причинно-следственных связей. В школьный возраст, указывал Л. С. Выготский, ребенок вступает с относительно слабой функцией интеллекта (сравнительно с функциями восприятия и памяти, которые развиты гораздо лучше). Именно в школе интеллект ребенка развивается настолько интенсивно, как ни в какое другое время. В этот период особенно велика роль учителя. Исследования показали, что при различной организации учебно-воспитательного процесса, при изменении содержания и методов обучения, методики организации познавательной деятельности можно получить совершенно разные характеристики мышления детей младшего школьного возраста.

Мышление детей развивается во взаимосвязи с речью. Активный словарный запас нынешних третьеклассников насчитывает примерно 3500-4000 слов. Влияние школьного обучения проявляется не только в значительном обогащении словарного запаса ребенка, но прежде всего в приобретении исключитель-

но важного умения устно и письменно излагать свои мысли.

Становление личности маленького школьника происходит под влиянием новых отношений с взрослыми (учителями) и сверстниками (одноклассниками), новых видов деятельности (учения) и общения, включения в целую систему коллективов (общешкольного, классного). У него складываются элементы социальных чувств, вырабатываются навыки общественного поведения (коллективизм, ответственность за поступки, товарищество, взаимопомощь и др.) Младший школьный возраст предоставляет большие возможности для развития нравственных качеств личности. Этому способствуют податливость и известная внушаемость школьников, их доверчивость, склонность к подражанию, а главное - огромный авторитет, которым пользуется учитель. Роль начальной школы в процессе социализации личности, становления нравственного поведения огромна.

Большие проблемы в гуманистическом воспитании связаны с положительной самооценкой школьников. Весьма существенно на ее формирование влияет переход ребенка из семьи и школы. Оценка в семье, где ребенка хвалили, и реальная оценка в школе, которая складывается в сравнении с другими детьми, естественно, не совпадают или совпадают редко. Двойное давление трудно выдержать, а поэтому ребенок, спасаясь, пристает к одному берегу, и это чаще всего заниженный уровень самооценки. Когда взгляды семьи и школы расходятся, это всегда создает дополнительную нагрузку на

психику ребенка. Низкая самооценка связана с глубоким внутренним дискомфортом. Прекрасно понял это и выразил Ж. Ж. Руссо: гармоничность воспитания возможна лишь в том случае, когда ребенок свободно делает то что хочет, а хотеть он будет того, что хочет сто воспитатель. Ребенок упрям. До тех пор, пока он сам не захочет освободиться от той или иной особенности своего поведения, почти невозможно достичь его перевоспитания. Поэтому первые-активные проявления индивидуальной свободы должны быть направлены на то чтобы у ребенка постепенно вырабатывалась самостоятельность.

Внешнее поведение ребенка самым серьезным образом отражается на его внутреннем мире. Не имея возможности влиять на этот мир непосредственно, важно учить ребенка в трудных случаях не опускать голову, прямо смотреть в глаза, вести себя спокойно и сдержанно. Сознательно сберечь спокойствие есть проявление силы духа. Чем раньше начнутся подобные упражнения, тем больше от них пользы. Стремление "опротестовать" любые замечания, не соглашаться даже с очевидными, прямоком ведет ребенка к склочному, вздорному, мелочному взрослому. Поэтому в начальной школе так важно учить детей признавать ошибки.

Начальная школа должна включать своих воспитанников в разумно организованный, посильный для них производственный труд, значение которого в формировании социальных качеств личности ни с чем не сравнимо. Работа, которую выполняют дети, имеет характер

самообслуживания, помощи взрослым или старшим школьникам. Хорошие результаты дает сочетание труда с игрой; здесь максимально проявляются инициативность, самостоятельность, соревновательность самих ребят. Стремление младшего школьника к яркому, необычному, желание познать прекрасный мир, проявить двигательную активность - все это должно удовлетворяться в разумной, приносящей пользу и удовольствие игре.

Изменчивый младший школьник требует неусыпного внимания. Уже встал и в мировой практике успешно разрешается вопрос о снижении наполняемости классов чтобы дать учителю возможность лучше узнать своих учеников, интенсивнее практиковать индивидуальное и личностно ориентированное, воспитание. Диагностика ребенка занимает в деятельности современного воспитателя такое же, а может быть, даже большее место, чем само обучение и воспитание. Все чаще приходим к выводу - если не знаем воспитанника, то в его воспитание лучше не вмешиваться, чтобы не навредить.

Развитие младшего школьника - очень сложный и противоречивый процесс. В этом возрасте растущий человек должен очень многое познать, а поэтому нужно максимально использовать каждый день его жизни. Главная задача возраста - постижение окружающего мира: природы, человеческих отношений. Интенсивно формируются почти все интеллектуальные, социальные и нравственные качества, многие из их уже останутся неизменными на протяжении, внеси жизни.

**Абрамова Л.Г., учитель
начальной школы инновационного лицея "Душанбе"**

ДАВЛАТБЕК - тоҷикбачае, ки зани русро аз марг наҷот дод

Донишҷӯи Донишгоҳи давлатии тиббии Барнаул Давлатбек Шарифови тоҷик занеро, ки ҳангоми як муноқиша гулуяшро бо корд бурида буданд, наҷот дод. Ин ҳодиса шоми 2 феврал дар шаҳри Барнаул (Россия) ба вуқӯъ пайваст. Шоҳидон ин ҳодисаро дида, зуд ҳамсояхоро ба наҷот даъват карданд. Ба бахти онҳо дар ҳамсоягӣ Давлатбеки тоҷик мезист ва баробари аз ҳодиса воқиф шудан зуд ба ёри расондан шитофт. Ӯ вазъияти ҷабрдидаро муайян карда, артерияш (раги шараён) - ро пахш намуда, хунравиро боздошт. Давлатбек мегӯяд, ки ин ҳолатро дида, дар

даҳшат афтадам, зеро хун бошиддат аз гулуи зан мерехт. Бо вучуди ин, худро ба даст гирифтаам, чунки ҳар лаҳза барои наҷоти ӯ ниҳоят қимат буд.

Таҳияи Сайфулло Ашуров

АЗ ТАЪРИХИ СОАТ

Аввалин соатҳо соатҳои офтобианд. Намунаҳои қадимтарини онҳоро бостоншиносон дар Мисри Қадим пайдо кардаанд, ки ба асри XV пеш аз мелод таллуқ доранд. Аввалин соатҳои дастӣ соли 1812 сохта шудаанд. То ин дам таърихи соатҳои кисагӣ истифода мешуданд. Аввалин соати рӯймизии зангдор соли 1787 ихтирош шуд. Он соати 4-и саҳар занг мезад ва тағйир додани вақти занг ғайримикон буд.

Таҳияи Гулистон Маълоназарова

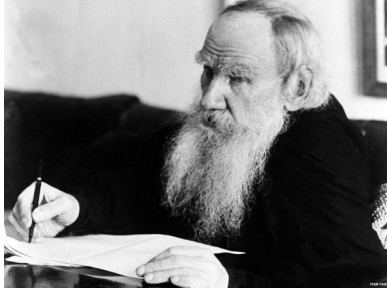
ЛЕВ ТОЛСТОЙ

Аз издивоҷи Лев Толстой ҳамагӣ чанд рӯз гузашта буд, ки дӯсти нависандааш Сологуб дидорбинӣ омад:

- Шумо одами хушбахтед, - гуфт ӯ, - ҳама чизеро, ки дӯст медоштед, доред.

- Не, ман ҳамаи он чизроеро, ки дӯст медорам, надорам, вале он чизе, ки дорам, дӯст медорам, - мегӯяд Толстой меҳмонро ислоҳ карда.

Аз русӣ тарҷумаи Фараҳзод ҚУРБОНАЛИ

1000

факти ҳайратангез

МУШАКПАРТОБИ НАТО БАРОИ...

Дар Норвегия Торнстейн Селе ном деҳқони деҳаи Орре бо як амалаш ном баровард. Вай хоҷагии калоне дошт, рӯзе ба як қитъаи дурдасташ омад ва чашмаш ба дастгоҳи аҷибе афтод. Маълум гардид, ки мушакандози худҳаракаткунандаи зарбазани НАТО будааст. Баъди машқи ҷангӣ дастгоҳи ракетапарронӣ шояд аз ёдҳо баромад ва ё ба касе даркор нашуд, ки дар саҳро монд. Деҳқон баъди чанде андеша рондан барои ин дастгоҳ "кор" ёфт. Вай ба ҷойи тир ба олати ҷангӣ пору карду тугмачаи "пуск" - ро пахш намуд, "заряд", яъне пору ба мисли ракетаҳо мепарид ва дар замини даҳгектара баробар тақсим мешуд. "Порупарто" - и ғалатӣ ҳатто дар намоишгоҳи дастовардҳои хоҷагиҳои деҳот дар Дания ба маъраз гузошта шуд ва баҳои баландтаринро соҳиб гашт.

Қурбон МАДАЛИЕВ, тарҷума аз русӣ

ЗЕБОТАРИН ДЕҲАҲОИ ҶАҶОН

Қуа Ван (Ветнам)

Маҳз Ҷумҳурии Ветнам бо табиати афсонавиаш сабаби офаридани манзараҳои зебои филми фантастикии "Аватар" шудааст. Чунин манзараҳои зеборо дигар дар ягон ҷаҳон олам дидан мумкин нест. Байни сайёҳону ҷаҳонгардон, махсусан деҳаи моҳигирон бо номи Қуа - Ван машҳур аст. Хонаҳои он дар болои об сохта шудаанд. Дар чунин як хона мактаби деҳа низ ҷойгир аст, ки хонандагон ба он ҷо бо қайқҳо меоянд. Дар деҳа аз хона дида қайқ бисёр аст.

Таҳияи Комрон САФАР

София Ковалевская

ВА МУБОРИЗАИ ЗАНОН БАРОИ УЗВИЯТ ДАР АКАДЕМИЯИ ИЛМҲО

София Ковалевская ҷоизаи Бордени Академияи илмҳои Франсияро соҳиб гашт. Баъди як сол ҷоизаи Академияи илмҳои Стокгольмро ба даст овард.

Соли 1889 ӯ якумин зане гардид, ки барои узвият ба Академияи илмҳои Петербург ариза дод. Ба шарофати ӯ оинномаи Академияи илмҳои Россия аз нав мавриди баррасӣ қарор гирифт ва занҳо имконият пайдо карданд, ки узви он интиҳоб шаванд. Вале ин ишора номиналӣ монд. Дар академия занҳоро барои машғул шудан ба илм роҳ намедоданд.

Мушкили дигар он гашт, ки тибқи қоидаҳои мавҷудаи он замон, унвони академикро танҳо пас аз марги яке аз аъзоёни асли дарёб кардан мумкин буд. Замоне, ки ноиби президенти академия Виктор Буняковский фавтид, Ковалевская ба умеди он ки ӯро ба ҷойи академик интиҳоб мекунад, ба Россия омад. Вай умед дошт, ки билора дар кишвари хеш ба илм машғул мешавад. Президенти академия Ковалевскаяро ба хушнудӣ пазируфт. Вале вай замоне, ки иҷозаи дар ҷаласаи ширкат намуданро кард, ҷавоби рад гирифт. Ба ӯ фаҳмонданд, ки тибқи қоидаи ширкати зан дар ҷаласа ба назар гирифта нашудааст.

Таҳияи Нигина РАҲМОН

НИГОҲИ МОДАР

Воқеае, ки дар бозии футбол миёни дастаҳои "Интер" ва "Ченоа" (Сериа А, чемпионати Италия) ба вуқӯъ омад, таваҷҷуҳи тамошобинон ва рӯзноманигоронро ба худ кашид ва дар сархати хабарҳои расонаҳои варзишии Аврупо қарор гирифт. Дар дақиқаи 62 - юми бозӣ, пас аз қоидавайронкунӣ аз ҷониби бозигарони тими "Ченоа", довар қаримаи 11- метри таъйин намуд. Рамо Лукаку, ҳамлавари асосии тими "Интер", амали дастовардонро иҷро кард. Ӯ тӯбро ба бозигари 17- солаи давта Себастьяно Эспозито дод. Ва Себастьяно тӯбро ба нуқтаи пеналти гузошту пеш аз иҷрои зарба ба кунҷи майдон нигоҳ кард, ки дар аввал касе пай набурд чаро ӯ ба кунҷи майдон назар намуд. Себастьяно гол зада, давон ба кунҷи майдон рафт. Ӯ голи аввалини худро дар футбол бузург бо ашқи шодӣ дар оғуши модараш ҷашн гирифт. Баъд аз ин, ҳамагон чаро маҳз ба кунҷи майдон нигоҳ карданашро фаҳмиданд.

Пас аз ин голи задааш Себастьяно дар таърихи чемпионати Италия дувумин ҷавонтарин голзан шуд.

Таҳияи Маҳмуд БАҶРОМ

ПАРАНДА ВА ШИКОРЧӢ

Як шикорчӣ парандаеро ба дом андохт. Паранда гуфт: "Ай марди бузургвор! Ту дар тӯли зиндагии худ бисёр гӯшти гову гӯсфанд хурдаӣ, аммо ҳеҷ вақт сер нашудаӣ. Аз хӯрдани ман ҳам сер намешавӣ. Агар маро озод кунӣ се панди арзишманд ба ту медиҳам, то ба саодат ва хушбахтӣ бирасӣ. Панди аввалро дар дастони ту медиҳам. Панди дувумро вақте ки болои боми хонаат бишинам мегӯям. Панди савумро замоне медиҳам, ки бар рӯи шохи дарахт бишинам". Мард қабул кард. Паранда гуфт: "Панди аввал ин аст: Сухани ҳеҷ касро бовар макун!" Паранда баъд ба сари бом нишасту изҳор дошт: "Панди дувумамро бишна: "Ҳаргиз ба он чӣ, ки аз даст додай, ҳасрат махӯр".

Паранда пас аз он бар рӯи шохи дарахт нишаста гуфт: "Эй бузургвор! Дар шиками ман як марвориди гаронбаҳо ба вазни 20 грамм аст. Афсӯс, он рӯзӣ ва қисмати фарзандонат набудааст, вагарна сарватманд ва хушбахт мешудӣ". Марди шикорчӣ аз шунидани ин сухан бисёр норозат гардид ва то ҷое, ки оҳу нолааш баланд шуд. Паранда ба ӯ гуфт: "Магар туро насиҳат накарда будам, ки барои он чӣ, ки аз даст додай афсӯс махӯр? Ва ҳам, эй содалавҳ, вазни ман ҳамагӣ 10 грамм аст, чӣ гуна мумкин аст, ки як марвориди 20 - грамма дар шиками ман бошад?" Мард ба худ омаду гуфт: "Эй парандаи доно, пандҳои ту бисёр гаронбаҳост. Меҳоҳам панди сеюмро ҳам бигӯӣ".

Паранда гуфт: "Оё бо он ду панд амал кардӣ, ки панди сеюмро ҳам хосторӣ? Панд додан ба нодоне чун ту мисли он аст, ки дар замини регзор гул шинонӣ".

Таҳияи Зебунисо ҲАМИДЗОДА

АНТИЛИЯ

ХОНАЕ, КИ ЗЕБИ ТАМОШО ДОРАД

Яке аз калонтарин хонаҳои дунё дар Ҳиндустон сохта шудааст. Он ба хонаи одӣ монанд набуда, бурҷи мураббаъро менамояд. Бино аз 27 ошёна иборат аст.

Мукеш Амбани, сарватмандтарин марди Ҳиндустон, дар он бо аҳли оилааш зиндагӣ мекунад. Биноро "Антилия" меноманд. Баландии он 173 метр ва масоҳаташ 37000 метри мураббаъро ташкил медиҳад.

Дар ин хонаи бузург 6 нафар зиндагӣ мекунад: Мукеш, модараш, зан ва се фарзандаш. Новобаста аз ин, дар нигоҳубини бино 600 нафар масъуланд.

Он аз ҷониби меъморои ширкати "Perkins & will" (Америка) тарҳрезӣ шудааст. Ҳар як ошёна тарҳ ва намои худро дорад.

Дар бино 9 лифт, таваққуфгоҳ барои 168 мошин, кинотеатри хонагӣ барои 50 тамошогар, SPA - салон, толори балет, фитнес - клуб, якчанд ҳавзи шиноварӣ ва боғҳои "муаллақ" мавҷуданд.

Таҳияи Лутфия ҚОДИРОВА

ДУ ПАҲЛУИ ЯК МАСЪАЛА

Аз марде, ки мушкили хонаводагӣ дошт, пурсиданд:

-Ҳамсарат чӣ камбудӣ дорад, чаро меҳоҳӣ ӯро раҳо намоӣ?

Посух дод: "Марди ҳақиқӣ ҳеҷ гоҳ айбу ҷурми ҳамсарашро ба дигарон намегӯяд".

Пас аз чанд моҳ ҳамсари мард оилаи нав барпо кард. Дар ин ҳол як зумра мардуми кунҷков боз аз ӯ дар хусуси ҳамсари пешинааш пурсиданд ва ҷавоб шуниданд: "Марди ҳақиқӣ дар бораи зани бегона ҳеҷ гоҳ сухан намегӯяд".

Таҳияи Бузургмеҳри БАҶОДУР

= = Даҳсолаи байналмилалӣ амал "Об барои рушди устувор, соҳон 2018-2028" = =

Об яке аз захираҳои пурқимати табиат ба ҳисоб меравад. Об сарчашмаи ҳаёт буда, барои зиндагии тамоми махлуқот, аз хоку сабза то ҳайвону башарият будани он дар рӯи замин аз заруратин шартхост. Аз ин сабаб, об омилҳои муҳими зинда ниғаҳ доштани табиат буда, аз борону барф сарчашма мегирад ва ба вучудии он ба одамон ҳеч вобастагӣ надорад ва то вопасин лаҳзаҳои умри хеш инсон аз об ҷудо нест.

Тоҷикистони азизи мо яке аз мамлакатҳои сероб, чашмаҳои софу ширин, обҳои шифобахши маъданӣ, кӯҳсорони дорони пираҳои бузург, захираҳои бузурги обӣ мебошад, ки бо ташаббус ва иқдоми бузурги Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ- Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, аз ҷумла "Соли байналмилалӣ оби тоза, 2003", Даҳсолаи байналмилалӣ амалиёти "Об барои ҳаёт, 2005-2015", "Соли байналмилалӣ ҳамкорӣ дар соҳаи об, 2013" ва ҳамзамон

ОБ АСТ, КИ ҲАЁТ ҲАСТ

Даҳсолаи байналмилалӣ амал "Об барои рушди устувор, соҳон 2018-2028" ёдрас шуд, ки аз ҷониби қуллӣ мамлакатҳои ҷаҳон дастгирӣ ёфта, пайи амалаш кӯшишҳои зиёде ба харҷ додаанд.

Оби тоза ва софрои инсон барои рафъи ташнагӣ, тайёр кардани гизо, қонеъ гардонидани талаботи соҳаи кишоварзӣ, аз ҷумла обёрии киштзорҳо, чароғҳо, боғу тоқзорҳо, ба роҳ мондани корхонаҳои саноатӣ, барои истифода дар ҳама наъвоҳои нақлиёти боркашу мусофирбарӣ заминро бахру фаро ва дигар мақсадҳо истифода мекунад.

Аз ин бармеояд, ки об барои зиндагии мардум ва роҳатбахштар гардонидани он, сабук кардани фаъолияти меҳнатии ӯ арзиши бебаҳо дорад. Дар ин маврид Абдусалом Дехотӣ чунин меғӯяд:

**Тобонии рӯз аз офтоб аст,
Сарсабии киштҳо зи об аст.**

Ба сабаби амалҳои норавоии инсон, бетафовутии мо нисбат ба покзагии муҳит, махсусан ба об, аксаран боиси пайдо ва паҳн шудани бемориҳои сирояткунанда, аз қабилӣ домана, вабо, зардпарвин, тоъун, сил, бемориҳои рӯдаву меъда, исҳоли дарунӣ, бемориҳои саратонӣ мегардад, ки дар натиҷаи доман паҳн кардани онҳо ба минтақаҳои гуногуни олам мардуми зиёде ҷони худро аз даст медиҳанд ва боиси шикасти истеҳсолот ва харҷу маблағгузориҳои зиёде давлатҳо ва соҳноҳои байналмилалӣ мешавад.

Бо назардошти ин мавзӯи ҳассоси пок ниғаҳдории захираҳои оби тоза, мо ва мардуми шарифи моро зарур аст, ки ба ифлосшавӣ, захролудшавӣ ва камшавии захираҳои об роҳ надиҳем ва пеши ҳар гуна амалҳои носазоро бигирем.

Суханони зерини Президенти маҳбуи кишварамон муҳта-

рам Эмомалӣ Раҳмон бояд ширин зиндагии ҳар яки мо бошад: "Тоҷикистон, алҳақ, як неъматӣ худодод, як мӯъҷизаи табиат, як пора биҳишти рӯи замин аст. Мисли сарзамини мо табиати

зар ифтихор намоем, месазад, ки шукри ҳар пора заминро ҳар қатра обаш кунем ва ин ҳама дорояшро, ки сарчашмаи ҳаёти мост, оқилона истифода намое-

му тозаю озода нигоҳон бошем".

Воқеан ҳам, софию тозагии об ҳамеша муҳим буд, ҳаст ва мемонад. Зеро ки гуфтаанд: "Об аст, ки ҳаёт ҳаст". Пас тамоми мардуми кишвар, аз ҷумла сокинони пойтахтро мебарояд дар ин самт эҳтиёткор бошанд. Танҳо

дар ҳолати сарчамъӣ ва бо ҳам омадан мо метавонем оби ошомиданиро орий аз тамоми микробҳо, аз гализҳои нигоҳ дорем.

**Мутрибахон Эшонова,
муаллими кафедраи забони тоҷикӣ**

нотакрор, оби софу зулол, чашмаҳои ширин, кӯҳҳои зебову сарбаланди дорони сарватҳои бойи зеризаминӣ, набототу ҳайвоноти нодир дар ягон гӯшаи олам вучуд надорад. Пас месазад, ки бо чунин диёри зебоман-

Панду хикмати бузургон

Худо лаззати зиндагиро дар неки ба падару модар донист.

Ҳадис

Ҳавас кардам, ки дузам чоки дил аз тори гесӯят,
Валекин сад гиреҳ дорад, ки дар сузан намеояд.

Аз раҳи кибр қадам бар сари ҳар хок манеҳ,
3-он, ки як рӯз ту ҳам хоки қадам хоҳӣ шуд.

Номи нақӯ натиҷаи умри абадӣ диҳад,
Ҳаргиз намирад он, ки намурдааст номи ӯ

Мирзо Абдуқодири Бедил

Ҳар киро гуфтор бисёрш бувад,
Дил даруни сина бемораш бувад.
Дил зи пур гуфтан бимирад дар ҷаҳон,
Гарчи гуфтораш бувад дурри Адан.

Фариддунӣ Аттор

Ба роҳи рост тавонӣ расид дар мақсуд,
Ту рост бош, ки ҳар давлате, ки ҳаст, турост.

Саъдии Шерозӣ

Дило! Ёре талаб, гар метавонӣ,
Чунон ёре, ки бар вай ҷон фишонӣ.

Носири Хусрав

Ҳеч чизе камхарҷтар, вале гарантарзиштар аз хушмуомилагӣ нест.
Мигел де Сервантес

Оё медонед?

- Мурча дар тӯли ҳаёт боре хоб намекунад, инчунин дар онҳо узви шуш вучуд надорад.
- Тоҷикистон аз ҷиҳати инкишофи аҳоли дар ИДМ дар ҷойи аввал меистад.
- Дар сайёраи замин 1,3 миллиард одам сигор мекашад, ки аз ин микдор 10% занон ва 31% мардон ҳастанд.
- Исландия ягона давлатест, ки қонун дар тамоми бошгоҳи рақсиву дилхушӣ рақси бараҳнаро манъ кардааст, аммо ҳамзамон 65% кӯдакон бе никоҳи қонунӣ таваллуд мешаванд.
- Дар Норвегия ва Шветсия ҷой холи кардан ба пиронсолон таҳқири ҳисоб мешавад.
- Давлати Исландия ягона макони аҳолинишин аст, ки дар он ягон навъи хомӯшак (комар) вучуд надорад.
- Дар ИМА садбаргро ҳамчун гули миллии кишвар медонанд.
- Барои он, ки аскарони Хитой ҳангоми қадамзании ҳарбӣ дар ҳаракаташон иштибоҳ накунад, ба гиребонҳои ҳарбиён сӯзан, ки нугаш ба тарафи гардан равона шудааст, гузошта мешавад.

Таҳияи Зайнура Ниязова, мутасадди ороиши эстетикӣ

Пропуск на самолёт	1								Шаблон
			Оттенок цвета лимона	Первая реакция женщины на мышь	Размер шрифта				
	1		Краткий призыв	Истома после баньки			2		
	Индейский народ	Новые песни группы на диске					2		Хруст
	3	Вооруженная дочь Зевса					4		Насекомое с идеальной талией
	Полоска марли для раны	5	Конечный пункт бегуна						
						Снасть на судне			
						Сосед полония и радона	Автострада		В нее записывают лекции
			6						
	5					Метание карт в начале кона			Главный порт Кубы
	Простейшее одноклеточное					Сложный механизм	Антракт на работе		Сва-талас к Дюймовочке
	"Светлячок" для моряка	Самые дружные грибы				"Печка" в газовой плите	Гитарист, поющий свои песни		
						Влажный газ	Рукоятка лопаты		
	Вершки корнеплодов	Цирковая площадка							Цифры внизу письма

Фановар
Издатель: Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон

Рӯзнама бо се забон: тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ чоп мешавад.

САРМУҲАРРИП:
Раҷабалӣ ШАРИФОВ

МУАССИС:
Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон

Ҳайати таҳририя:

Амонзода И.Т., Тошматов М.Н., Юсупова З.Р.,
Ғаффоров А.А., Бобоев Х.Б., Юсупов М.Ч.

Нишони мо:

734061- ш. Душанбе, кӯчаи Н.Қаробоев 63/3

Рӯзнама ба хотири риояи озодии афкор маводеро низ ба таъбир мерасонад, ки хилофи назараш аст. Аз ин рӯ, масъулияти ақидаи муаллифро ба уҳда намегирад.

Рӯзнама 04 июли соли 2017 таҳти рақами 007/рз-97 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта шудааст.

Рӯзнама дар ҶДММ «Мега принт»-и шаҳри Душанбе чоп шудааст. Теъдоди нашр 2000 нусха.